

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MECHANISMUS CIVILNÍ OCHRANY V EVROPSKÉ
UNII**

Autor práce: Martina Vrzáková

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinované studium

Vedoucí práce: mjr. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedené v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Martina Vrzáková

Děkuji vedoucímu bakalářské práce mjr. Mgr. Štěpánovi Kavanovi, Ph.D.
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

VRZÁKOVÁ, M. *Mechanismus civilní ochrany v Evropské unii : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2012. 68 s. Vedoucí bakalářské práce : mjr. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: ochrana obyvatelstva, Mechanismus civilní ochrany, moduly civilní ochrany,

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku civilní ochrany v Evropské unii a zapojení České republiky do tohoto systému. Teoretická část se zabývá vymezením základních pojmů, historií bezpečnostní politiky ve vztahu k evropské bezpečnostní strategii. Blíže je popsán systém ochrany obyvatelstva v Evropské unii – Mechanismus civilní ochrany, jeho jednotlivé prvky a možnosti zapojení členských států. Jako příklad nabídky pomoci jsou uvedeny a charakterizovány moduly civilní ochrany.

Praktická část obsahuje analýzu zapojení České republiky do Mechanismu civilní ochrany. Možnosti České republiky jsou reflektovány z pohledu zapojení do vybraných modulů, mezinárodních cvičení či specializovaných školení pořádaných v rámci Mechanismu civilní ochrany.

ABSTRACT

VRZÁKOVÁ, M. *Mechanism of Civil Protection in the European Union : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o.p.s., 2012. 68 p. Thesis supervisor : mjr. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: Protection of Inhabitants, Mechanism of Civil Protection, Civil protection modules

The bachelor thesis is aimed to the issue of civilian protection in the European Union and the Czech Republic's involvement in the scheme. Theoretical part is focused on basic concepts definition, history of security policy in relation to European Security Strategy. Closer is a description of population protection in the European Union - Civil Protection Mechanism, its individual elements and the possibility of involvement of Member States. As an example, offers of help are listed and characterized by the civil protection modules.

The practical part contains an analysis of integration of the Czech Republic to the Civil Protection Mechanism. Possibilities of the Czech Republic are reflected in terms of participation in selected modules or specialized international training exercise organized by the Civil Protection Mechanism.

OBSAH

ÚVOD	8
1 METODIKA A CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 HISTORIE BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY	12
2.1 Evropská bezpečnostní politika.....	14
2.1.1 Petersberské úkoly.....	15
2.1.2 Bojová uskupení „battle groups“.....	16
2.2 Evropská bezpečnostní strategie.....	16
2.3 Klíčové bezpečnostní hrozby.....	18
2.3.1 Terorismus.....	18
2.3.2 Šíření zbraní hromadného ničení.....	20
3 OCHRANA OBYVATELSTVA V EVROPSKÉ UNII	22
4 MECHANISMUS CIVILNÍ OCHRANY	26
4.1 Účel Mechanismu civilní ochrany.....	26
4.2 Oblast působnosti Mechanismu CO.....	29
4.2.1 Prvky a opatření.....	29
4.2.2 Kontaktní místo (Contact Point) a jeho informační propojení.....	30
4.3 Přípravenost členských států EU k realizaci Mechanismu CO.....	32
4.3.1 Úkoly Evropské Komise v Mechanismu.....	33
4.4 Odezva při výskytu mimořádné události.....	34
4.4.1 Poskytování pomoci prostřednictvím Mechanismu CO uvnitř EU.....	34
4.4.2 Poskytování pomoci prostřednictvím Mechanismu CO vně EU.....	35
4.4.3 Zdokonalení Mechanismu Společenství pro civilní ochranu.....	37
5 MODULY CIVILNÍ OCHRANY	39
5.1 Obecné požadavky a charakteristika evropských modulů civilní ochrany.....	41
5.2 Moduly České republiky.....	49
6 ZAPOJENÍ ČR DO SYSTÉMU MECHANISMU CIVILNÍ OCHRANY	50

6.1	Vysílání odřadů MV-generálního ředitelství HZS ČR do zahraničí	52
6.1.1	Rozhodující faktory pro vysílání odřadů do zahraničí.....	53
6.2	Historie vzniku odřadu USAR	54
6.3	Personální zajištění odřadů.....	55
6.4	Mezinárodní cvičení odřadů	58
	ZÁVĚR.....	59
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
	Literární zdroje	61
	Elektronické zdroje.....	63
	SEZNAM ZKRATEK.....	64
	SEZNAM PŘÍLOH.....	65
	PŘÍLOHY	66

ÚVOD

V hlavních výzvách uvnitř a mimo členské státy Evropské unie je uvedeno: *„Velké katastrofy, ať už přírodní nebo vyvolané člověkem, případně vzniklé z obou důvodů současně, jako například tsunami v Indickém oceánu v roce 2004, válka v Libanonu v roce 2006, případy znečištění moří ve třetích zemích nebo záplavy a lesní požáry, které postihly Evropu v létě 2007, zvyšují tlak na zlepšení účinnosti stávající schopnosti EU reagovat na katastrofy. Kromě toho narůstá frekvence katastrof souvisejících se změnou klimatu. Tyto skutečnosti ovlivňují i oblasti sousedící s EU.“*

Evropští občané očekávají, že Unie bude chránit jejich životy, majetek a zároveň bude prostřednictvím evropské solidarity poskytovat účinnou pomoc jiným částem světa, postiženým mimořádnými událostmi. Nejrůznější organizace, od OSN po nevládní organizace a partnery EU ve třetích zemích, očekávají, že EU sehraje při odstraňování následků mimořádných událostí významnou úlohu. Evropský parlament a Evropská rada v prosinci 2007 vyzvaly Radu a Komisi, aby prostřednictvím *„mechanismu Společenství pro civilní ochranu“* a *„finančního nástroje pro civilní ochranu“* co nejlépe připravily reakci na velké mimořádné události, k nimž by v budoucnosti mohlo dojít, a dále zlepšily spolupráci s členskými státy. Evropský parlament a Evropská rada kromě toho podepsaly v prosinci 2007 *„Evropský konsensus o humanitární pomoci“*, komplexní rámec pro zlepšení poskytování humanitární pomoci na úrovni EU. Evropský parlament ve svém usnesení ke konsensu EU o humanitární pomoci požádal, aby se EU pevně zavázala poskytovat potřebnou humanitární pomoc a aby zajistila dostatečnou předvídatelnost a flexibilitu financování prostřednictvím vhodných ročních rozpočtových závazků.

Výzvy uvnitř a mimo EU jsou často podobné. Mimořádné události, k nimž v současné době dochází, mají často přeshraniční povahu a vyžadují multilaterální a koordinovanou reakci. Souběžně s tím zanikají hranice mezi vnitřními a vnějšími mimořádnými událostmi (například tsunami v Indickém oceánu zasáhlo evropské turisty stejně jako místní obyvatele, záplavy a požáry postihují členské státy EU i sousední země, epidemie se mohou šířit z jednoho kontinentu na druhý, nutnost evakuace evropských občanů z krizových oblastí a další). Často se stává, že Společenství a členské státy reagují na určitou potřebu uvnitř EU a za hranicemi EU podobnými nástroji. Je to zejména nástroj civilní ochrany a to ve formě jednorázové reakce na mimořádnou událost nebo jako doplněk humanitární pomoci. Při jakékoli reakci EU na konkrétní mimořádnou událost mají být využity takové dostupné nástroje, které jsou

v daném případě nejvhodnější. Je třeba přihlížet k takovým hlediskům, jakými jsou rychlost, efektivnost a účelné vynakládání finančních prostředků. K řešení celkové problematiky, týkající se předcházení mimořádných událostí, je potřebné snižovat jejich následky a přiměřeně reagovat na mimořádné události. Vzhledem ke složitosti, rozsahu a rozměrům současných krizových situací je nutné, aby EU přijala ucelený přístup, který bude zahrnovat vyhodnocování rizik, předvídání a prevenci mimořádných událostí, připravenost na mimořádné události a snižování jejich následků (před mimořádnou událostí i po ní) a který bude prostřednictvím týmové práce využívat různé politiky, nástroje a útvary Společenství a členských států. Tato skutečnost tak pomůže zajistit rovnováhu mezi odpovědností jednotlivých členských států a evropskou solidaritou. Je nutné posílit existující vazby mezi civilní ochranou a politikami v oblasti životního prostředí, aby byla co nejlépe využita preventivní opatření zahrnutá v legislativě na ochranu životního prostředí a aby se zajistil integrovaný přístup EU k prevenci a zmírňování následků mimořádných událostí. Řízená, koordinovaná a integrovaná reakce je nutná i z hlediska snahy o účelné vynakládání finančních prostředků a to z důvodu omezených zdrojů. Při poskytování pomoci obětem mimořádných událostí, k nimž došlo za hranicemi EU, by měla být evropská reakce nedílnou součástí celkové mezinárodní reakce.

K uvedeným záchranným činnostem byly ustanoveny moduly civilní ochrany a to na základě požadavku Evropské rady a Evropského parlamentu. Definice uvedených opatření se dá charakterizovat „Seznamem jednotlivých modulů a zásahových týmů“ vytvořených z vnitrostátních zdrojů jednoho nebo více členských států na základě dobrovolnosti, které směřují ke společnému záchrannému úsilí rychlé reakce civilní ochrany. „Zásahovými týmy“ se rozumí lidské a materiální zdroje včetně modulů civilní ochrany vytvořené členskými státy pro zásahy v oblasti civilní ochrany; „týmy pro technickou pomoc“ se rozumí lidské a materiální zdroje vytvořené členskými státy pro vykonávání pomocných záchranných prací.

1 METODIKA A CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je zhodnocení možností nasazení sil a prostředků ČR při mimořádných událostech v systému odezvy Evropské unie, v rámci Mechanismu civilní ochrany EU. Stanovení cíle vychází z potřeby reflexe nově se tvořícího zapojení ČR do Mechanismu civilní ochrany EU.

Při vytýčení cíle bakalářské práce autorka vycházela ze skutečnosti, že Evropská unie má pro zvládání následků závažných mimořádných událostí včetně teroristických útoků zaveden tzv. Mechanismus společenství pro civilní ochranu, který využívá společné síly a prostředky ochrany obyvatelstva členských států EU. Mechanismus je vytvořen pro systematický přístup a podporu asistenční pomoci. Mechanismus civilní ochrany lze označit jako místo, kde lze získat najednou veškeré informace. Tento systém umožňuje zasažené zemi efektivně využívat (šetřit) čas, životy a finanční prostředky. Pro členské státy vytváří podmínky k poskytování pomoci efektivním, logickým a koordinovaným způsobem.

Ochrana obyvatelstva je v zemích Evropské unie vymezena především legislativními předpisy jednotlivých členských států. V současné době je na evropské úrovni velmi vnímána potřeba co největší standardizace. Česká republika se také aktivně zapojuje do přípravy a zdolávání katastrof v systému poskytování pomoci, která je koordinována v rámci členských zemí EU.

V rámci metodologického postupu byl v bakalářské práci zvolen systémový přístup s využitím klasických metod vědeckého zkoumání tak, aby bylo dosaženo stanovených cílů. Z použitých metod je nutno jmenovat především analýzu a syntézu, které patří mezi základní a nejčastěji užívané vědecké metody. Analyticko-syntetické poznávací postupy jsou použity jako primární metody vědeckého přístupu při zkoumání a zhodnocení možnosti nasazení sil a prostředků ČR při mimořádných událostech v systému odezvy Evropské unie. Význam řeckého slova analýza znamená rozložení nějakého komplexu na části a syntéza má význam spojení rozmanitostí k jednotě v celku. Z metodologického hlediska jsou tato slova používána ve smyslu metod k získávání nových poznatků nebo ve smyslu metody výkladu poznatků.

Základní metodou zkoumání, která je použita v téměř celém rozsahu bakalářské práce, je systémová analýza, využívající základní popisné metody, která umožňují, na základě získaných poznatků, s dedukcí a indukci vytvořit daný systém a učinit možným efektivnější dosažení stanovených cílů. Pomocí této metody byla zpracována

tematika bezpečnostní politiky a Mechanismu civilní ochrany EU. Metodologicky byla práce zpracována systematicky, činnost byla prováděna záměrně, plánovaně a měla svůj předem určený cíl.¹

---

¹ MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada. Praha 2006. ISBN 80-247-1362-4.

2 HISTORIE BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY

Evropská unie má v současné době 27 členských zemí² a většina jejich institucí sídlí v Bruselu. Její zahraničně-bezpečnostní dimenze je výsledkem dlouhodobého a mnohdy problematického vývoje. Myšlenka evropské integrace měla vždy bezpečnostní a obranný aspekt, který se ovšem v praxi z různých důvodů velmi těžko prosazoval. Západoevropská unie, založená v roce 1948 za účelem vzájemné spolupráce členských států v oblasti obrany a bezpečnosti, byla záhy po svém vzniku „nahrazena“ Severoatlantickou aliancí a její činnost byla utlumena a odsunuta do pozadí. Projekt Evropského obranného společenství z poloviny 50. let, který měl navázat na počáteční úspěch a nadšení ze vzniku Evropského společenství uhlí a oceli, skončil však v neukončeném ratifikačním procesu. V následujících desetiletích se myšlenka doplnit evropskou integraci o bezpečnostní rozměr čas od času vynořovala, ale bez většího úspěchu.

V 80. letech se pozvolna začala oživovat činnost ZEU, která se s koncem studené války v první polovině 90. let mnohým jevila jako životaschopná organizace, který by mohla naplnit hlasy volající po vytvoření skutečného evropského pilíře úzce provázaného NATO a zároveň s Evropskou unií.

V té době byla do evropské integrace zahrnuta Společná zahraniční a bezpečnostní politika zakotvená ve Smlouvě o Evropské unii (*tzv. Maastrichtská smlouva* – platná od r. 1993). Smlouva umožnila EU vyjadřovat se ke všem zahraničně-bezpečnostním otázkám, které jsou z jejího pohledu důležité, a vystupovat tak v mezinárodní oblasti „jednotně“.³

Cesta ke společné zahraniční a bezpečnostní politice, tvořící v souladu s Maastrichtskou smlouvou o Evropské unii její druhý pilíř, byly dlouhá, v případě jugoslávské krize draze zaplacená statisíci oběťmi. Snahy o koordinaci politiky západoevropských států v bezpečnostní a vojenské oblasti se objevily již těsně po rozdělení Evropy na počátku padesátých let, ale k naplnění mohly dojít až po skončení bipolarity na přelomu osmdesátých a devadesátých let. Tehdy se zcela zásadně

---

² Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Švédsko.

³ BALABÁN, M., DUCHEK, J., STEJSKAL, L. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha : Karolinum, 2007. s. 297-300. ISBN 978-80-246-1440-3.

změnil pohled na řešení bezpečnostních otázek. Konflikt mezi Východem a Západem přestal i v Evropě zaujímat klíčové místo a do středu pozornosti se dostalo hledání forem koordinace bezpečnostní politiky členských zemí Evropského hospodářského společenství.

Na uzavření „Smlouvy o Evropské unii“ se shodla mezivládní konference členských států EU, svolaná ještě v roce 1989, před pádem „železné opony“. Smlouva byla podepsána v holandském Maastrichtu 7. února 1992 a vstoupila v platnost po ratifikaci všemi členskými státy 1. listopadu 1993.⁴

EU od počátku počítala s úzkou provázaností se ZEU, která byla považována za „integrální součástí vývoje Unie“ a která měla na požádání EU provádět rozhodnutí a akce EU s vojenskými dopady. *Amsterodamská smlouva*, která vstoupila v platnost v roce 1999 (revidovala původní smlouvu o EU), ještě se ZEU počítala. Tyto naděje se ovšem nevyplnily a EU si na podporu své SZBP ještě v roce 1999 vytvořila vlastní nástroj v podobě Evropské bezpečnostní a obranné politiky. Smlouva z Nice (podepsaná roku 2001, platnost počátkem roku 2003) zrušila vazby na ZEU a postupně byly převedeny téměř všechny aktivity ZEU do EU.

Budování vlastních vojenských (ale i civilních) schopností krizového managementu EU započalo summitem Velké Británie a Francie v St. Malo (prosinec 1998). Na summitu se rozhodlo, že je potřeba posílit a zefektivnit SZBP a vojenské schopnosti evropských zemí jak obecně, tak zejména i ve spojení s událostmi v Kosovu – protnul zájem Francie na vytvoření „autonomních evropských schopností krizového řízení“ v rámci evropské integrace s novým postojem Velké Británie k vytváření vojenských schopností v EU. Unie tak s rokem 1999 začala budovat svou Evropskou bezpečnostní a obrannou politiku.⁵

Základem EU a její společné zahraniční a bezpečnostní politiky je tzv. **soft power** – řešení konfliktů pomocí diplomacie, případně za podpory nástrojů obchodní politiky, pomoci a mírových sborů.⁶

---

⁴ ORT, A, a kol.. *Bezpečnost Evropy a Česká republika: Institut integrace ČR do evropské a světové ekonomiky Vysoké školy ekonomické v Praze*. Edition Professional Publishing, 2005. s. 90-91. ISBN 80-86419-81-9.

⁵ BALABÁN, M., DUCHEK, J., STEJSKAL, L. *Kapitoly o bezpečnosti*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. s. 42-45. ISBN 80-86898-21-0.

⁶ WAISOVÁ, Š. *Bezpečnost: vývoj a proměny konceptu*. Praha : Karolinum, 2007. s. 297-300. ISBN 978-80-246-1440-3.

Hlava V Maastrichtské smlouvy o SZBP uvádí tyto hlavní cíle:

- zabezpečit společné hodnoty,
- posilovat bezpečnost Unie a členských států,
- chránit mír a mezinárodní bezpečnost v souladu s Chartou OSN, Závěrečným aktem KBSE a Pařížskou chartou pro novou Evropu,
- podporovat mezinárodní spolupráci,
- upevňovat demokracii a lidská práva.⁷

2.1 Evropská bezpečnostní politika

Myšlenka „evropské armády“ není nikterak nová. Částečně ji naplnila tzv. Západoevropská unie. V roce 1994 byl schválen koncept Evropské bezpečnostní a obranné iniciativy v rámci NATO, tzv. Evropský pilíř NATO. Na základě tohoto konceptu byly ustanoveny evropské jednotky pod velením NATO v Evropě.

ZEU však byla v roce 1999 Amsterodamskou smlouvou integrována do EU, která již 4. prosince 1998 v podobě společného francouzsko-britského prohlášení ze Saint Malo spustila projekt Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP). Tím, že vytváří autonomní vojenské kapacity v rámci Unie, rozšiřuje samotnou evropskou integraci a SZBP rovněž o vojenskou dimenzi. EBOP vytváří rámec pro společnou obrannou politiku, ze které by v případě mohla vzejít skutečná kolektivní obrana. EBOP, jejíž cíle jsou obsažené ve Smlouvě o EU a byly blíže definovány v Evropské bezpečnostní strategii, kloubí vztahy Evropské unie s NATO a OSN.⁸

EBOP je neustále rozvíjena a přizpůsobována stále složitějšímu globálnímu prostředí. Vedle postupného rozmístění 22 misí a operací EBOP na třech kontinentech napříč celým spektrem úloh v oblasti předcházení konfliktům, řešení krizí a budování míru po skončení konfliktů, provedla Rada ministrů reformu struktur EU, rozvíjela a zlepšovala svoji schopnost plánovat, zdokonalovat své schopnosti v oblasti krizí a rychlé reakce a prohloubila spolupráci s klíčovými partnery a přispívajícími třetími státy.⁹

---

⁷ ORT, A, a kol.. *Bezpečnost Evropy a Česká republika: Institut integrace ČR do evropské a světové ekonomiky Vysoké školy ekonomické v Praze*. Edition Professional Publishing, 2005. s 91. ISBN 80-86419-81-9.

⁸ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*. 1. vydání Praha : Linde Praha, 2006. s. 338-342. ISBN 80-7201-615-6.

⁹ *Deset let EBOP - výzvy a příležitosti* [online]. Brusel : Rada Evropské unie, 2012. [cit. 2012-12-16]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/CS/ec/111889.pdf>.

EBOP naznačuje velký potenciál a ambice Evropy hrát v mezinárodní politice významnou roli. EU chce jejím prostřednictvím rozvíjet své kompetence na poli krizového managementu a prevence konfliktů. Řešení krizí a konfliktů formou humanitárních zásahů a záchranných akcí, opatření k zachování míru a bojových nasazení je její prioritou.¹⁰

2.1.1 Petersberské úkoly

Petersberské úkoly byly schváleny na ministerské konferenci ZEU, která se konala v červnu 1992 v hotelu Petersberg nedaleko Bonnu. Při této příležitosti deklarovaly členské státy ZEU svou připravenost poskytnout vojenské jednotky z celého spektra svých konvenčních ozbrojených sil pro vojenské úkoly, které jsou prováděny pod vedením ZEU. Kromě příspěvku ke společné obraně v souladu s článkem 5. Washingtonské smlouvy a s článkem V. novelizované Bruselské smlouvy mohou být vojenské jednotky členských států ZEU použity k následujícím typům vojenských úkolů:

- humanitární a záchranné akce;
- akce k udržení míru,
- akce bojových jednotek v krizových situacích prosazování míru.

Tyto úkoly jsou stanoveny v článku 42. Smlouvy o Evropské unii a tvoří nedílnou součást EBOP¹¹

Přijetím Lisabonské smlouvy bylo učiněno jen několik málo změn. Smlouva například precizněji definuje spektrum úkolů misí EU, aniž by se vracela k pojmu „Petersberg“. Mise EU, v nichž bude moci být využito civilních a vojenských prostředků, podle ní zahrnují společná demilitarizační opatření, humanitární úkoly a záchranné akce, vojenské poradenství a podporu, předcházení konfliktům včetně opatření na udržení míru, bojové akce v rámci řešení krizí, včetně opatření na podporu míru a operací za účelem stabilizace situace po konfliktech a potírání terorismu.¹²

---

¹⁰ ERFRIED, A., LARISCHOVÁ, K., ROUČEK, L. *Evropské odpovědi na globální výzvy 21. století*. Praha : Friedrich-Ebert-Stiftung e. V., 2009. s. 16. ISBN 978-80-254-4073-5.

¹¹ *Petersberské úkoly* [online]. Brusel : Evropská komise, 2009. [cit. 2012-01-06]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_86_cs.htm>.

¹² ERFRIED, A., LARISCHOVÁ, K., ROUČEK, L. *Evropské odpovědi na globální výzvy 21. století*. Praha : Friedrich-Ebert-Stiftung e. V., 2009. s. 94. ISBN 978-80-254-4073-5.

2.1.2 Bojová uskupení „battle groups“

Od roku 2007 probíhá vytváření bojových skupin (battle groups). Tato uskupení můžeme nazvat tzv. skutečnými „svaly“ EBOP. Každé uskupení tvoří 1500 vojáků, včetně příslušné bojové a logistické podpory a prvků strategické přepravy. Jedná se o vojensky efektivní soubor sil schopný jak samostatných operací, tak může hrát úlohu vstupních sil v počáteční fázi větší operace. Na vytvoření jednotlivých skupin se budou podílet členské státy, které jsou mimo jiné také dodavateli vojáků. Bojová uskupení mají být určena zejména v rámci operací vykonávaných na žádost OSN. Uskupení bude schopno samostatného rychlého nasazení do 10 dnů od rozhodnutí Rady EU a má se udržet po dobu 30 dnů s možností prodloužení lhůty až na 120 dnů.¹³

2.2 Evropská bezpečnostní strategie

Evropská bezpečnostní strategie byla přijata a schválena Evropskou Radou v prosinci roku 2003 a stala se mezníkem ve vývoji zahraniční a bezpečnostní politiky EU. EU se tak vůbec poprvé dohodla na společném posouzení hrozeb a stanovila jasné cíle pro prosazování svých bezpečnostních zájmů na základě našich základních hodnot.¹⁴ Jedná se o koncepční dokument, jehož text je poměrně stručný, ale z hlediska symbolického významu pro hledání evropské identity zásadní. Jeho snahou je sblížit obě strany Atlantiku při respektování odlišného charakteru EU.¹⁵

EBS má stále stejnou podobu, a jelikož přibyla řada nových výzev, vybídl Evropský parlament v prosinci 2008 tehdejšího vysokého představitele pro zahraniční politiku EU Javieru Solanu, aby vypracoval zprávu o provádění EBS. V této zprávě, která byla vypracována ve spolupráci s Evropskou komisí, vyvodil poučení z pěti uplynulých let od vzniku bezpečnostní strategie a poukázal na dosažený pokrok i slabiny. Je nezpochybnitelné, že EU dosáhla v posledních pěti letech významného pokroku. Přesto je potřeba nepolevit v úsilí, zformulovat evropské bezpečnostně politické zájmy, vypracovat kritéria pro zřízení misí EBOP a stanovit nové cíle pro civilní a vojenské schopnosti.¹⁶

---

¹³ PELTRÁM, A. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. vydání Praha : Grada Publishing, 2009. s. 110-111. ISBN 978-80-247-2849-0.

¹⁴ *Evropská bezpečnostní strategie-bezpečná Evropa v lepším světě*. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie, 2009. s. 7. ISBN 978-92-824-2416-2.

¹⁵ PELTRÁM, A. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. vydání Praha : Grada Publishing, 2009. s. 113. ISBN 978-80-247-2849-0.

¹⁶ ERFRIED, A., LARISCHOVÁ, K., ROUČEK, L. *Evropské odpovědi na globální výzvy 21. století*. Praha : Friedrich-Ebert-Stiftung e. V., 2009. s. 92-93. ISBN 978-80-254-4073-5.

EBS byla zpracována Generálním sekretariátem Evropské rady v součinnosti s Evropskou komisí. V první části tento stručný dokument obsahuje identifikaci bezpečnostních hrozeb po skončení studené války, z nichž byly za klíčové označeny:

- terorismus,
- proliferace zbraní hromadného ničení,
- regionální konflikty,
- „nefunkční“ státy-korupce, zneužívání moci, nefunkční instituce, čehož využívá organizovaný zločin,
- organizovaný zločin, a
- závislost Evropy na dodávkách energie

Druhá část dokumentu obsahuje definici tří základních strategických cílů EU, kterými jsou:

- Rozšíření zóny bezpečnosti v okolí Evropy, hlavně podporou stability některých států na východ od hranic Unie-zájem Unie na řešení situace na jižním Kavkaze, palestinsko izraelského konfliktu a v oblasti Maghrebu.
- Posilování mezinárodního právního řádu, zvláště ve formách prosazování multilateralismu, podpory fungování mezinárodních institucí a mezinárodního práva založeného na dodržování pravidel v rámci OSN či OBSE a v neposlední řadě i rozvíjení transatlantického partnerství v rámci NATO. Rada bezpečnosti OSN má mít primární odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti.
- Reakce na hrozby, představující schopnost Unie reagovat na nové hrozby ještě dříve než dojde ke krizi. Přitom se poukazuje na skutečnost, že první linie obrany proti hrozbám, např. v případě terorismu, bude často ležet mimo území EU.

Závěrečná část dokumentu obsahuje zaměření bezpečnostních aktivit Unie, mezi něž má patřit:

- aktivnější sledování a prosazování bezpečnostních zájmů Unie,
- disponibilnost dostatečnou vojenskou i civilní kapacitou,
- propojení programů pomoci, vojenské a civilní kapacity a prostředků na rozvojovou politiku,
- nalézt dostatečné zdroje na financování společné obrany a budování evropských bezpečnostních struktur,
- vedle partnerství a spolupráce v rámci NATO se má jako nezastupitelná posílit spolupráce s Ruskem, Japonskem, Čínou, Kanadou a Indií.¹⁷

2.3 Klíčové bezpečnostní hrozby

Oblast bezpečnostních hrozeb je významným tématem v provázanosti bezpečnostní politiky a reakce na tyto hrozby v Mechanismu civilní ochrany EU. Současný svět nabízí lepší vyhlídky než kdykoli předtím, ale také větší hrozby. Tradiční koncepce sebeobrany, v době před studenou válkou i během ní, založená na hrozbě invaze, je již překonána. Rozsáhlá agrese vůči kterémukoli členskému státu EU je nepravděpodobná. Nynější bezpečnostní hrozby jsou různorodější, méně viditelné a méně předvídatelné. V éře globalizace může první obranná linie ležet v jiné zemi a nikoli na hranicích Evropy.¹⁸

2.3.1 Terorismus

Terorismus je v současné době rozšířen po celém světě, využívá stále lepších prostředků a neváhá použít bezmezná násilí, při kterém dochází k obrovským ztrátám na lidských životech. Žádná země nemůže být vůči terorismu lhostejná. Ještě na počátku devadesátých let 20. století nebyl terorismus považován za hrozbu. Tehdy se hovořilo o terorismu spíše jako o riziku. Tento náhled se začal měnit až v letech 1995-2000, když přišly první teroristické útoky s desítkami mrtvých, stovkami zraněných lidí a s velkými materiálními škodami. Mezníkem zcela zásadního významu se staly teroristické útoky z 11. 9. 2001.

---

¹⁷ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*. 1. vydání Praha : Linde Praha, 2006. s. 220-221. ISBN 80-7201-615-6.

¹⁸ *Práce na nastolení míru, bezpečnosti a stability, Evropa ve světě*. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. s. 2. ISBN 92-79-03855-9.

Teroristické skupiny útočí bez předchozího vyhlášení války a jejich přípravy na úder probíhají skrytě, za přísného utajení. Jelikož je velmi těžké tyto přípravy postřehnout, nebo dokonce překazit, bývají zasažené státy postaveny do role napadeného a vydíraného objektu. Veřejné mínění bývá zaskočeno, šokováno a ochromeno. Teroristé na sebe strhávají pozornost, vytvářejí atmosféru strachu, destabilizují stát a vynucují si změny v jeho vnitřní nebo zahraniční politice.¹⁹

2.3.1.1 Koncepce EU proti mezinárodnímu a globálnímu terorismu

Koncepce EU vůči teroristům se snaží v co největší možné míře dodržovat lidská práva v souladu s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950 a Listinou základních práv Unie. Tento postup je velmi důležitý, neboť protiteroristická politika, která účelově narušuje lidská práva a svobody, nepřímo napomáhá realizovat konečný cíl teroristů a to je změna liberálně-demokratického režimu. Přetrvává nadále dilema i diskuse, jak účinně bojovat s terorismem, který zneužívá právě garantovaná lidská práva ze strany vlád demokratických zemí.

V rámci EU byly sice udržovány společné postupy v boji proti terorismu, ale po útocích na USA z 11. září 2001 a následných teroristických akcí v Madridu z 11. března 2004 a v Londýně 7. července 2005, se tato agenda dostala do popředí zájmu členských zemí a Unijních institucí. EU přijala řadu nástrojů, včetně původních opatření institucionálních a organizačních, které mají v boji s mezinárodním terorismem zvyšovat účinnost spolupráce v rámci Unie. Danics ve své knize popisuje protiteroristické nástroje EU takto:

- politické nástroje, především Evropská bezpečnostní strategie a tzv. Haagský program s Akčním plánem k jeho provádění,
- právní nástroje, zejména Europol, Eurojust, Evropský zatýkácí rozkaz, opatření proti praní peněz a opatření k určení teroristických organizací a teroristů.²⁰

Základním dokumentem EU v oblasti boje proti terorismu je Strategie EU pro boj proti terorismu, která byla zveřejněna 30. listopadu 2005 a jejíž součástí je také Akční plán EU pro boj s terorismem. Impulsem k jejímu vzniku byly teroristické útoky v Londýně v roce 2005. Dokument je koncipován do čtyř následujících pilířů, které mají

---

¹⁹ EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. 1. vydání Praha : Portál, 2009. s. 159-160. ISBN 978-80-7367-540-0.

²⁰ DANICS, Š. *Základy vědy o politice*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009. s. 169-170. ISBN 978-80-86708-89-8.

představovat odpovídající reakci na všechny aspekty terorismu: předcházet, chránit, pronásledovat, reagovat.²¹ Dle této strategie je terorismus hrozbou pro všechny státy a všechny národy, představuje vážnou hrozbu pro bezpečnost EU, její hodnoty a práva a svobody občanů. Terorismus je za všech okolností trestným a neospravedlnitelným činem.²²

2.3.2 Šíření zbraní hromadného ničení

V období studené války zneklidnění vyvolával zejména proces rozšiřování zbraní hromadného ničení. Jednalo se o intenzivní růst jaderných arsenálů supervelmocí. Již v této éře byly vyvíjeny nástroje, které měly omezit nebo úplně zastavit tento proces. Za nejvýznamnější nástroj lze považovat Smlouvu o nešíření jaderných zbraní, podepsanou v roce 1968, v platnosti od roku 1970. Země, které disponují jadernými zbraněmi, se zavazují, neposkytovat je, ani materiál, či know-how pro jejich vývoj a produkci dalším státům. Naopak země, které nedisponují jadernými zbraněmi, se zavázaly, neusilovat o jejich získání a využívat jadernou energii pouze pro mírové účely. I přesto, že platnost této dohody byla v roce 1995 prodloužena na neurčito, nebyly snahy, zabránit vzniku nových jaderných států zcela úspěšné. Země jako Indie, Pákistán nebo Izrael ke smlouvě nikdy nepřistoupily a jiné země např. Severní Korea ji stále porušovaly. Státy usilují o získání zbraní hromadného ničení k zajištění své vlastní bezpečnosti, či bezpečnosti svých spojenců.²³

Šíření zbraní hromadného ničení, zejména pak zbraní jaderných je pro evropskou bezpečnost potencionálně největší hrozbou. Evropská unie již mnoho let uplatňuje politiku nešíření zbraní a mezinárodní smluvní režimy a ujednání o kontrole vývozu pomohly šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů zpomalit. Nyní vstupujeme do nového a nebezpečného období, které může vést k závodům ve vyzbrojování zbraněmi hromadného ničení, zejména na Blízkém východě. Závažné je taktéž nebezpečí útoků chemickými a radiologickými materiály, rovněž šíření raketových technologií by pro Evropu mohlo znamenat stále větší hrozbu. Mimořádně vysokou hrozbu představuje případné získání a použití ničivých zbraní teroristickými

²¹ *Boj proti terorismu* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2010. [cit. 2010-02-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/obecne-k-agendam-eu.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>>.

²² PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*. 1. vydání Praha : Linde Praha, 2006. s. 231-236. ISBN 80-7201-615-6.

²³ *Hrozba: šíření zbraní hromadného ničení* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí, 2010. [cit. 2009-11-25]. Dostupný z WWW: <http://www.natoaktual.cz/hrozba-sireni-zbrani-hromadneho-niceni-d9g/-na_analyzy.asp?c=A050405_093047_na_analyzy_m02>.

skupinami, které by mohly způsobit škodu v rozsahu, jaký byl dříve možný pouze pro státy a armády.²⁴

---

²⁴ *Evropská bezpečnostní strategie-bezpečná Evropa v lepším světě*. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie, 2009. s. 31. ISBN 978-92-824-2416-2.

3 OCHRANA OBYVATELSTVA V EVROPSKÉ UNII

Civilní ochrana v rámci Evropské unie je oblast, na kterou se vzhledem k bezpečnostní politice klade značný důraz. Tato nevojenská obranná a ochranná opatření jsou v současné době v popředí zájmu na základě jejich možnosti uplatnění v oblasti prevence a zdolávání katastrof.

Ochrana obyvatelstva je v zemích Evropské unie vymezena především legislativními předpisy jednotlivých členských států. V současné době je na evropské úrovni velmi vnímána potřeba co největší standardizace. Přírodní, technogenní katastrofy a s nimi související narušování životního prostředí a rovněž i ozbrojené konflikty nebývají omezeny na území jednoho státu, ale mohou značně působit i za jeho hranice. Postavení agendy civilní ochrany (ochrany obyvatelstva) je v rámci Evropské unie pouze podpůrné, koordinační a doplňkové.

EU má pro zvládnutí následků závažných mimořádných událostí včetně teroristických útoků zaveden tzv. **Mechanismus společenství pro civilní ochranu**, který využívá společné síly a prostředky ochrany obyvatelstva členských států EU. Mechanismus je vytvořen pro systematický přístup a podporu asistenční pomoci. Mechanismus lze označit jako tzv. „one-stop-shop“ civilní ochrany (místo, kde lze získat najednou veškeré informace). Tento systém umožňuje postižené zemi efektivně využívat čas, životy a finanční prostředky. Pro členské státy vytváří podmínky k poskytování pomoci efektivním, logickým a koordinovaným způsobem.²⁵

Na základě principu subsidiarity, který je zakotven v čl. 5 smlouvy o založení Evropského společenství, je ochrana obyvatelstva věcí členských států Evropské unie. Zároveň ale existuje v oblasti ochrany obyvatelstva při závažných přírodních a antropogenních katastrofách řada aktivit na úrovni EU. Počátkem evropské spolupráce v této oblasti je označován rok 1985, kdy byla předložena tzv. Zelená kniha Evropské komise s názvem „Péče o naše životní prostředí - akce pro evropské životní prostředí“.

Strukturálně byla ochrana obyvatelstva zahrnuta do generálního ředitelství, které se zabývá Životním prostředím (DG Environmental), oddělení civilní ochrany a ekologických havárií. Po přijetí Lisabonské smlouvy (podepsána 13. prosince 2007

---

²⁵ MARTÍNEK, B. *Ochrana obyvatelstva II*. Praha : Policejní akademie ČR v Praze, 2010. s. 64-80. ISBN 978-80-7251-323-9.

a po komplikované ratifikaci vstoupila v platnost 1. prosince 2009) je od roku 2010 tato problematika zahrnuta do gesce generálního ředitelství Evropské komise, které se zabývá humanitární pomocí a civilní ochranou Directorate-General for Humanitarian Aid and Civil Protection (DG ECHO). Evropská unie používá pro oblast ochrany obyvatelstva historicky zavedený pojem civilní ochrana. Cílem DG ECHO je poskytnout pomoc v nouzi a poskytnout pomoc obětem přírodních katastrof nebo ozbrojených konfliktů.

Hlavním cílem politiky EU v oblasti ochrany obyvatelstva je podpora a pomoc členských států při odpovídajících aktivitách. Legislativními předpisy ochrany obyvatelstva Společenství v současné době jsou:

- Rozhodnutí Rady EU o vytvoření mechanismu Společenství na podporu zesílené spolupráce v civilní ochraně z roku 2001,
- Rozhodnutí Rady EU ze dne 8. Listopadu 2007 o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství – tzv. Recast
- Rozhodnutí Rady EU ze dne 5. Března 2007 o zřízení finančního nástroje pro civilní ochranu.²⁶

Návrhy, obsažené ve výše zmíněné Zelené knize, byly v různých usneseních Rady Evropské unie v letech 1987 - 1994 konkretizovány a týkají se opatření v těchto oblastech ochrany obyvatelstva:

- nástroje spolupráce,
- nástroje spolupráce,
- elektronické prostředky komunikace a výměny informací,
- výměna expertů, vzdělávání, simulační cvičení,
- terminologie,
- jednotné evropské nouzové telefonní číslo,
- informace a komunikace s veřejností,
- prevence a připravenost,
- zvláštní rizika.

---

²⁶ LINHART, P., ŠILHÁNEK, B. *Ochrana obyvatelstva ve vybraných evropských zemích*. Vyd. 2. Praha : Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. s. 5-6. ISBN 978-80-86640-63-1.

Zásadními dokumenty ochrany obyvatelstva Evropského společenství je **Akční program Evropského společenství pro ochranu před katastrofami** (Akční program) a **Postup společenství na podporu spolupráce při nasazení k ochraně před katastrofami** (Postup). Akční program, který byl předložený poprvé v roce 1997 s dobou platnosti do roku 2004, má sloužit k finanční podpoře a doplňování opatření členských států při přírodních a technogenních katastrofách s cílem ochrany osob, životního prostředí a majetku.

Výše uvedený Postup byl Evropskou komisí navržen v září roku 2000 a v platnost vstoupil v lednu 2002. Každý členský stát může tento materiál využít, pokud chce získat přístup ke zdrojům, které má EU k dispozici. Přitom nemusí jít přímo o stav katastrofy, příslušný Postup může být aktivován již při hrozícím nebezpečí. Postup obsahuje prvky, které se týkají uvedení do stavu pohotovosti:

- zásahových jednotek včetně další podpory nasazení v případě katastrofy,
- expertů pro vyhodnocovací a koordinační týmy,
- centra pro předávání informací mezi komisí a členskými státy EU,
- zdravotnických zdrojů.

Postup může být aktivován i při vzniku katastrofy mimo EU. V takovém případě jsou opatření prováděna jako samostatný zásah za koordinace státu, předsedajícího v té době EU, nebo jako součást zásahu, který je řízen jinou mezinárodní organizací. Rozhodnutí členského státu EU o nasazení vlastních zdrojů v takovém případě je výlučně v jeho kompetenci.²⁷

Ministerstvo vnitra - generální ředitelství HZS ČR má v gesci komunitární program, který se pracovníčně nazývá „Mechanismus civilní ochrany“ („Civil Protection Mechanism“). Tento program byl zahájen 1. ledna 2002 a jeho platnost není časově omezena. Účast v programu se stala pro ČR závazná v souladu s rozhodnutím Rady č. 2001/792/ES, EURATOM dnem našeho řádného členství v Unii.

---

²⁷ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011, s. 33-34. ISBN 978-80-87472-06-4.

V rámci tohoto programu jsou vynakládány finanční prostředky především na:

- školení a výcvik členů Mechanismu, včetně společných cvičení (členové asistenčních intervenčních týmů, členové koordinačních/vyhodnocovacích týmů, vrcholový management);
- zřízení společné komunikační a informační sítě civilní ochrany (CECIS);
- výměnné pobyty vrcholového managementu, včetně velitelských kádrů;
- společné semináře.

Pro implementaci uvedeného dokumentu Komise spravuje rozpočet, do něhož přispívá i Česká republika v rámci podílu z odváděného celkového příspěvku do rozpočtu EU. Z příspěvku jsou hrazeny náklady na výše uvedené aktivity, tzn., účastníci Mechanismu mají vše hrazeno z celkového rozpočtu.

V rámci Rady EU je pro oblast civilní ochrany vytvořena pracovní skupina pro civilní ochranu (PROCIV). Předsedá jí zástupce předsednické země daného období. V I. pololetí roku 2009 předsedal této skupině zástupce ČR. Pracovní skupina diskutuje návrhy dokumentů předložené Komisí EU a ostatními orgány EU.²⁸

- elektronické prostředky komunikace a výměny informací,
- výměna expertů, vzdělávání, simulační cvičení,
- terminologie,
- jednotné evropské nouzové telefonní číslo,
- informace a komunikace s veřejností,
- prevence a připravenost,
- zvláštní rizika.

---

²⁸ *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*. Praha : Ministerstvo vnitra, generální ředitelství HZS ČR, 2002. ISBN 80-86640-49-3.

4 MECHANISMUS CIVILNÍ OCHRANY

Základním dokumentem, podle kterého se řídí zásahy civilní ochrany Společenství, je Mechanismus na podporu zesílené spolupráce mezi členskými státy EU v oblasti civilní ochrany (Mechanismus CO). Mechanismus CO byl zřízen rozhodnutím Rady EU (2001/792/ES, Euratom) ze dne 23. října 2001. Při využívání Mechanismu CO vyplynula potřeba jeho úprav. Na základě těchto poznatků byl 8. listopadu 2007 schválen Rozhodnutím Rady EU (2007/779/ES, Euratom) tzv. „Recast“ Mechanismu civilní ochrany Společenství.²⁹

4.1 Účel Mechanismu civilní ochrany

Účelem mechanismu civilní ochrany Společenství (Recast) s platností na období 2007-2013 je na základě žádosti postiženého státu poskytnout podporu EU v případě mimořádných událostí a usnadnit lepší koordinaci asistenčního zásahu ze strany členských států a Společenství, při zohlednění zvláštních potřeb izolovaných, nejvzdálenějších a jiných regionů nebo ostrovů Společenství. V posledních letech výrazně vzrostl počet zemí, které vyzývají k vytvoření mechanismu pomoci v oblasti civilní ochrany.

Mechanismus by měl být posílen, aby zajistil účinnější a viditelnější projev evropské solidarity a umožnil rozvoj evropské schopnosti rychle reagovat, na základě modulů civilní ochrany členských států. K tomuto postupu vyzvala Evropská rada na zasedání ve dnech 16. a 17. června 2005 a Evropský parlament v rezoluci ze dne 13. ledna 2005 o katastrofě tsunami.

Mechanismus by měl v oblasti civilní ochrany usnadnit odezvu na všechny druhy závažných mimořádných událostí uvnitř nebo vně Společenství, včetně přírodních a člověkem způsobených pohrom, teroristických činů a technologických, radiologických nebo ekologických havárií, včetně znečištění vod v důsledku námořních havárií. V případě všech uvedených mimořádných událostí je možné žádat o pomoc v oblasti civilní ochrany, která doplní schopnosti odezvy postižené země.

Smyslem finančního nástroje pro civilní ochranu („Nástroj“) s platností na období 2007-2013 je podpora doplnění úsilí členských států chránit především obyvatelstvo, ale také životní prostředí a majetek a také podpora zesílené spolupráce

---

²⁹ *Rozhodnutí Rady o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství. Brusel: Úřední věstník Evropské unie, Euratom 779/ES, 2007. 11 s.*

mezi členskými státy v oblasti civilní ochrany. Nástroj stanovuje pravidla poskytování finanční pomoci pro:

- akce v rámci mechanismu civilní ochrany Společenství
- opatření k předcházení

Prevence má podle dokumentů EU pro ochranu proti přírodním, technologickým a ekologickým pohromám zásadní význam a bude nezbytně uvažovat o dalších opatřeních. Prostřednictvím dalšího rozvoje systémů detekce a včasného varování by Společenství mělo pomoci členským státům minimalizovat čas potřebný k odezvě na pohromy a varovat občany EU. Uvedené systémy by měly zohlednit stávající informační zdroje a vycházet z nich.

Na úrovni členských států a Společenství je vhodné přijmout preventivní opatření, která umožní rychlou mobilizaci zásahových týmů pro mimořádné události. Požadována je jejich flexibilní koordinace, která prostřednictvím výcvikového programu zajistí schopnost účinné odezvy. Současně bude zajištěna činnost posuzovacích, koordinačních, zásahových týmů a použití dalších prostředků podle krizové situace. Další preventivní opatření zahrnují shromažďování informací o nezbytných zdravotnických prostředcích a podněty k využívání nových technologií. Tyto informace se týkají zdravotnických prostředků, které mohou členské státy dobrovolně zpřístupnit k ochraně veřejného zdraví, na žádost o zásah podle mechanismu.

EU chce přispět k rozvoji schopnosti rychlé odezvy pro civilní ochranu, proto navrhuje rozvoj doplňkových modulů asistenčních zásahů, které jsou tvořeny zdroji jednoho nebo více členských států a jejichž cílem je plná interoperabilita. Moduly jsou organizovány na úrovni členských států a podléhají jejich vedení a velení.

V případě výskytu nebo bezprostředního nebezpečí výskytu závažné mimořádné události ve Společenství, které má nebo by mohlo mít přeshraniční účinky, nebo které vede k žádosti o poskytnutí pomoci ze strany jednoho nebo více členských států, je nezbytné provést náležité ohlášení prostřednictvím zavedeného a spolehlivého společného komunikačního a informačního systému pro případy mimořádných událostí.³⁰

---

³⁰ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*. 1. vydání Praha : Linde Praha, 2006. s. 220-221. ISBN 80-7201-615-6.

Mechanismus by měl umožňovat mobilizaci a snazší koordinaci asistenčních zásahů, aby byla zajištěna lepší ochrana zejména osob, ale také životního prostředí a majetku, včetně kulturního dědictví, a tak se snížily ztráty na životech, počty zraněných, hmotné škody, škody na hospodářství a na životním prostředí a stal se dosažitelnější cíl společenské soudržnosti a solidarity. Zesílená spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany by měla být založena na infrastruktuře Společenství v oblasti civilní ochrany, kterou tvoří monitorovací a informační středisko, společný komunikační a informační systém pro případy mimořádných událostí řízený Komisí a kontaktní místa v členských státech. Měla by poskytovat rámec pro shromažďování ověřených informací o mimořádných událostech za účelem jejich šíření v členských státech a předávání zkušeností z provedených zásahů.

Kontaktní místa v členských státech by měla být schopna poskytovat informace o dostupnosti pomoci v oblasti civilní ochrany, o kterou žádá postižená země, včetně dostupnosti vojenských prostředků a kapacit. V zájmu podpory rozvoje schopnosti rychlé odezvy na úrovni Společenství by se měla zlepšit dostupnost přiměřených dopravních prostředků. Společenství by mělo podporovat a doplňovat úsilí členských států tím, že usnadní shromažďování dopravních zdrojů členských států a v případě potřeby přispěje k financování dalších dopravních prostředků.

Pro asistenční zásahy v oblasti civilní ochrany mimo území Společenství by mechanismus měl usnadňovat a podporovat opatření přijatá Společenstvím a členskými státy. Asistenční zásahy mimo území Společenství mohou být prováděny buď autonomně, nebo jako součást operace vedené mezinárodní organizací. Pro tento případ by mělo Společenství rozvíjet vztahy s příslušnými mezinárodními organizacemi.

Pokud jsou přítomny síly Organizace spojených národů, plní úkoly celkové koordinace při záchranných operacích ve třetích zemích. Pomoc v oblasti civilní ochrany poskytovaná s využitím mechanismu by se měla koordinovat s OSN a jinými příslušnými mezinárodními subjekty s cílem maximalizovat využívání dostupných zdrojů a vyhnout se zbytečnému zdvojení úsilí. Zlepšená koordinace pomoci v oblasti civilní ochrany prostřednictvím mechanismu je předpokladem podpory celkového koordinačního úsilí a zabezpečení rozsáhlého příspěvku Evropy k celkovému záchrannému úsilí. V případě závažných mimořádných událostí, při kterých je pomoc poskytována podle mechanismu i nařízení Rady č. 1257/96 ze dne 20. června 1996,

o humanitární pomoci by Komise měla zabezpečit účinnost, provázanost a doplňkovost celkové odezvy Společenství.³¹

Cílem mechanismu je usnadnit zesílenou spolupráci mezi Společenstvím a členskými státy při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany v případě výskytu závažných mimořádných událostí nebo bezprostředního nebezpečí jejich výskytu.

V případě, že schopnosti odezvy postiženého členského státu nestačí na zvládnutí závažné mimořádné události, měl by mít tento stát možnost využít mechanismus k doplnění vlastních zdrojů v oblasti civilní ochrany. Společenství proto může přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o založení Evropského společenství. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku toto rozhodnutí nepřekračuje rámec toho, co je pro dosažení těchto cílů nezbytné.³²

4.2 Oblast působnosti Mechanismu CO

Mechanismus CO má zajistit především ochranu osob, ale také životního prostředí a majetku, včetně kulturního dědictví, v případě výskytu přírodních a člověkem způsobených pohrom, teroristických činů a technologických, radiologických nebo ekologických havárií, včetně znečištění vod v důsledku námořních havárií, a to jak uvnitř tak i vně Společenství. Zohledňuje zvláštní potřeby izolovaných, nejvzdálenějších a jiných regionů nebo ostrovů Společenství.

4.2.1 Prvky a opatření

- Získání přehledu o zásahových týmech a dalších silách intervenční podpory, které jsou využitelné v členských státech k asistenčnímu zásahu pro mimořádné události.
- Vypracování a provedení výcvikového programu pro zásahové týmy a pomocný zásahový personál a pro experty z týmů pro posuzování nebo koordinaci,
- Organizování workshopů, seminářů a pilotních projektů k nejdůležitějším aspektům zásahu.

---

³¹ Nařízení Rady o humanitární pomoci (ES) č. 1257/96. Brusel: Úřední věstník Evropské unie, 1996.

³² Rozhodnutí Rady o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství. Brusel: Úřední věstník Evropské unie, Euratom 779/ES, 2007, 11 s.

- Sestavování a vysílání posuzovacích nebo koordinačních týmů,
- Zřízení a řízení monitorovacího a informačního střediska (MIC), jehož služby, včetně možnosti okamžitého nasazení, budou k dispozici 24 hodin denně.
- Vytvoření a řízení společného komunikačního a informačního systému pro případy mimořádných událostí (CECIS) s cílem umožnit komunikaci a sdílet informace mezi MIC a operačními kontaktními místy členských států.
- Podpora vývoje systémů detekce a včasného varování pro mimořádné události, na území členských států, ve prospěch rychlé odezvy členských států a Společenství. Zavedení systémů určených na podporu jejich vzájemného propojení a jejich napojení na MIC a CECIS. Zadávání vědeckých studií a posuzování nezbytnosti a proveditelnosti systémů. Návaznost na stávající informační, monitorovací nebo detekční zdroje.
- Podporování členských států při získávání přístupu ke zdrojům vybavení a dopravy.
- Doplnění dopravy poskytované členskými státy financováním dalších dopravních zdrojů nezbytných k zajištění rychlé odezvy na závažné mimořádné události,
- Podpora konzulární pomoci EU při závažných mimořádných událostech ve třetích zemích.
- Další podpůrná a doplňková opatření.³³

4.2.2 Kontaktní místo (Contact Point) a jeho informační propojení

Kontaktní místo a jeho informační propojení na MIC (Monitorovací a informační centrum) prostřednictvím CECIS (Společný komunikační a informační systém) a organizačního zabezpečení MIC.

Monitorovací a informační centrum na základě informací z kontaktního místa Komise je schopno reagovat, méně než za hodinu na požadavek států a komunikuje prostřednictvím e-mailů Společného komunikačního a informačního systému. Monitorovací a informační centrum (MIC) je také propojeno se specializovanými sítěmi, jako jsou ECURIE (European Commission Urgent Radiological Information Exchange system) a nebo BCHAT (Direktorátu ochrany spotřebitele a zdraví (Biological or Chemical Attack)).

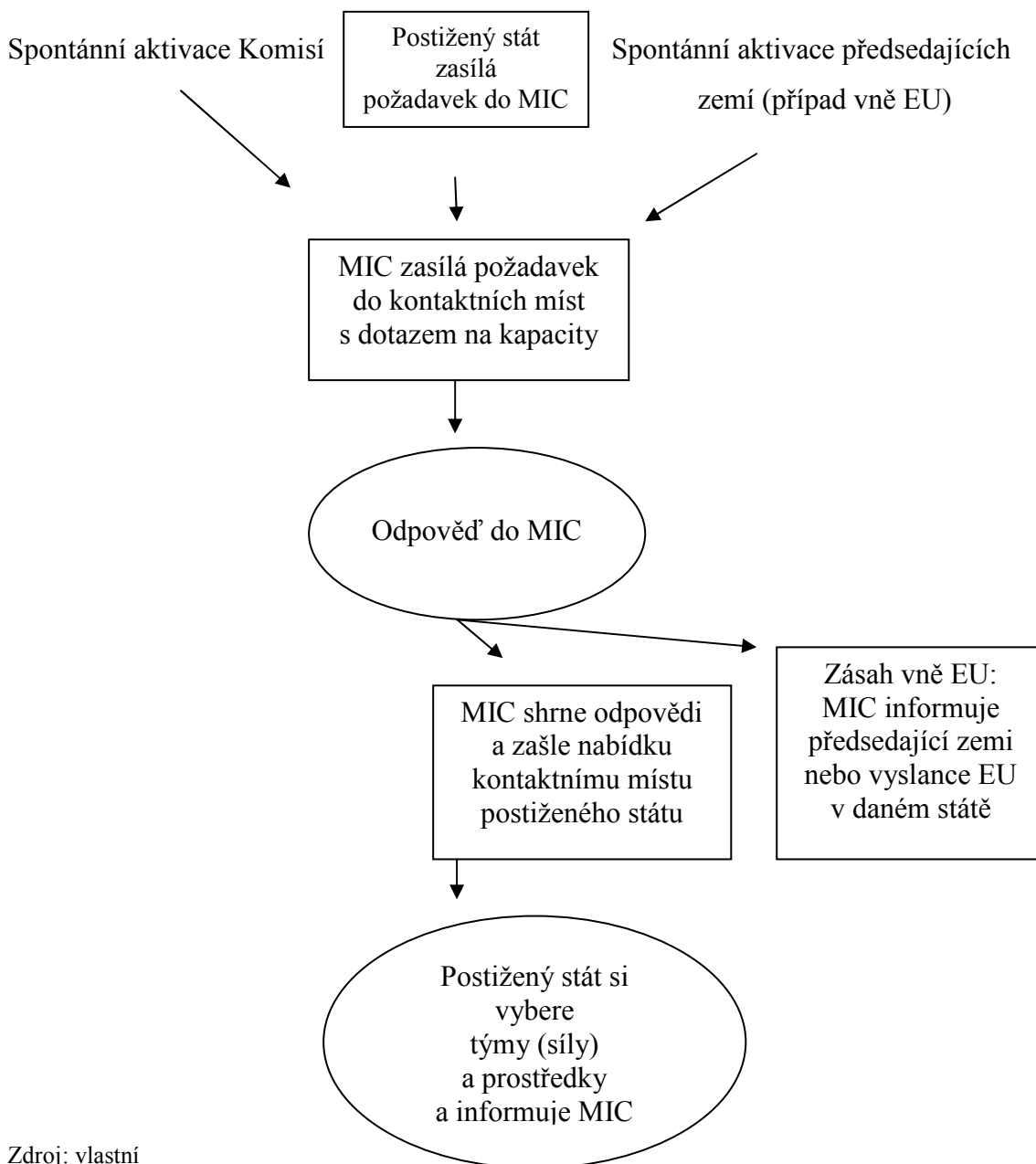
---

³³*Rozhodnutí rady o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství. Brusel : Úřední věstník Evropské unie, Euratom 779/ES, 2007, Článek 1.*

Monitorovací a informační centrum

Centrum MIC je klíčovým uzlem mechanismu civilní ochrany EU, jehož cílem je usnadnit posílenou spolupráci mezi EU a členskými státy při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany v případě výskytu závažných mimořádných událostí.

System kontaktního místa a jeho informačního propojení na (MIC)

Zdroj: vlastní

Důležité je uvést návaznost informačního systému krizového řízení na Společný komunikační a informační systém (CECIS – požadavky databanky). Společný komunikační a informační systém je založen na webplatformě, kde bezpečnost a spolehlivost zaručuje síť TESTA fungující mezi evropskými vládami.³⁴

4.3 Přípravenost členských států EU k realizaci Mechanismu CO

Členské státy zajišťují v předstihu zásahové týmy nebo moduly ve svých službách, zejména orgány civilní ochrany nebo jiné zásahové služby, které budou k dispozici pro zásah nebo které by mohly být sestaveny ve velmi krátkém časovém horizontu a mohly být vyslány na místo určení přibližně do 12 hodin od obdržení žádosti o poskytnutí pomoci. Přihlížejí k tomu, že složení týmu nebo modulu by mělo záviset na druhu závažné mimořádné události a na zvláštních potřebách s ní spojených. Členské státy vyberou odborníky, kteří mohou být povoláni na místo výskytu mimořádné události jako členové posuzovacího nebo koordinačního týmu.

Státy samostatně pracují na **rozvoji modulů**, zejména pro prioritní potřeby zásahu nebo pro podporu podle mechanismu. To znamená, že jsou:

- vytvořeny ze zdrojů jednoho nebo více států, které se účastní mechanismu,
- schopny plnit úkoly v oblastech odezvy na krizové situace,
- schopny plnit úkoly podle mezinárodních pokynů, a proto mohou:
  - být nasazeny ve velmi krátkém časovém horizontu od žádosti o poskytnutí pomoci,
  - pracovat soběstačně a nezávisle po určitou dobu, pokud to vyžadují okolnosti na místě,
  - být schopni efektivně spolupracovat s jinými moduly,
  - být podřízeny vedení osoby, která je zodpovědná za jejich činnost,
  - kooperovat s jinými subjekty EU nebo mezinárodními institucemi, zejména OSN.

Členské státy jsou připraveny ke zvážení možnosti poskytovat podle potřeb vývoje mimořádné události další formy podpory. Mohou zajistit služby (například specializovaný personál a vybavení k řešení specifických mimořádných událostí),

---

³⁴ *Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Mechanismus civilní ochrany Společenství [online]. 2010- [cit. 2012-15-02]. Dostupný z WWW: <http://www.hzscr.cz/clanek/mechanismus-civilni-ochrany-spolecenstvi.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.*

a možnost využít zdroje, které mohou být poskytnuty nevládními organizacemi a dalšími zúčastněnými subjekty.

Připravené státy EU mohou s výhradou odpovídajících bezpečnostních omezení, poskytnout informace o existujících vojenských prostředcích a schopnostech, které mohou být využity jako poslední možnost při pomoci poskytované pro civilní ochranu prostřednictvím Mechanismu (např. dopravní, logistická nebo zdravotnická podpora). Dále stanoví kontaktní místa a uvědomí o nich Evropskou Komisi.³⁵

4.3.1 Úkoly Evropské Komise v Mechanismu

- 1) Zřizuje a řídí Monitorovací a informační středisko (MIC).
- 2) Vytváří a řídí komunikační a informační systém EU o vzniku a potřebách řešení katastrof (CECIS).
- 3) Přispívá k rozvoji systémů detekce včasného varování v případě mimořádných událostí a pohrom.
- 4) Zajišťuje co nejrychlejší mobilizaci a vyslání malých týmů odborníků pro:
  - posouzení potřeb civilní ochrany státu, který požádal o poskytnutí pomoci, s využitím mechanismu,
  - usnadnění koordinace asistenčních operací na místě události podle aktuální potřeby a pro udržování kontaktů s příslušnými orgány státu, který požádal o poskytnutí pomoci.
- 5) Vypracovává **výcvikový program**, zaměřený na zlepšení koordinace asistenčního zásahu v oblasti civilní ochrany. Toho lze dosáhnout zajištěním kompatibility a doplňkovosti jednotlivých zásahových týmů a modulů civilní ochrany nebo v případě potřeby další zásahové pomoci a zvyšováním odborné způsobilosti různě zaměřených odborníků. Program by měl zahrnovat společné kurzy, společná cvičení a výměnný systém, v jehož rámci mohou být jednotlivci dočasně vysláni do jiných členských států.
- 6) Shromažďuje a shrnuje v případě závažné mimořádné události informace o schopnostech členských států udržovat výrobu protilátek a očkovacích látek nebo jiných nezbytných zdravotnických prostředků. Dále informuje o zásobách využitelných při zásahu.

---

³⁵ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. s. 35-37. ISBN 978-80-87472-06-4.

- 7) Vypracovává program vycházející ze zkušeností získaných při zásazích vedených v rámci Mechanismu CO a prostřednictvím informačního systému tyto zkušenosti šíří dál.
- 8) Podněcuje a podporuje zavádění a využívání nových technologií pro účely Mechanismu CO.
- 9) Zajišťuje možnost poskytovat základní logistickou podporu odborníkům na posuzování nebo koordinaci.
- 10) Přijímá veškerá jiná podpůrná a doplňková opatření, která jsou nezbytná v rámci Mechanismu CO.³⁶

4.4 Odezva při výskytu mimořádné události

Při výskytu nebo bezprostředním nebezpečí závažné mimořádné události uvnitř Unie, která má nebo může mít přeshraniční účinky, je členský stát, na jehož území se mimořádná událost vyskytne, povinen bez prodlení tuto událost ohlásit Komisi a ohroženým členským státům.

Jestliže událost vede k „Žádosti o poskytnutí pomoci“ od jednoho nebo více členských států, uplatňuje ji členský stát prostřednictvím MIC, aby se Komise mohla rychleji rozhodnout o varovné informaci směrem k ostatním členským státům a mohla aktivovat příslušné služby.

4.4.1 Poskytování pomoci prostřednictvím Mechanismu CO uvnitř EU

Vyskytne-li se závažná mimořádná událost ve Společenství, požádá členský stát prostřednictvím MIC nebo přímým oslovením dalších členských států o poskytnutí pomoci. Žádost je formulována co nejkonkrétnějším způsobem.

Činnost MIC po obdržení žádosti:

- odešle žádost kontaktním místům ostatních členských států;
- zahájení mobilizace záchranných týmů, odborníků, modulů a další zásahové pomoci;
- shromáždí ověřené informace o mimořádné události a jejich rozeslání členským státům.

---

³⁶ *Rozhodnutí Rady o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství. Brusel: Úřední věstník Evropské unie, Euratom 779/ES, 2007, Článek 4.*

Členským státům, jimž je určena žádost o poskytnutí pomoci neprodleně určí, zda je schopen požadovanou pomoc poskytnout, uvědomí o svém rozhodnutí žádající stát prostřednictvím MIC, nebo přímo. Dále uvede rozsah a podmínky pomoci, kterou je schopen poskytnout. Pokud členský stát uvědomí žádající členský stát přímo, informuje zároveň odpovídajícím způsobem i MIC, který informuje členské státy.

Žádající členský stát je odpovědný za řízení asistenčních zásahů. Orgány stanoví obecné zásady a v případě potřeby vymezení hranice pro plnění úkolů svěřených zásahovým týmům nebo modulů civilní ochrany. O podrobnostech způsobu plnění uvedených úkolů rozhoduje odpovědná osoba pověřená členským státem, který pomoc poskytuje. Pokud žádající stát požádá zásahové týmy, aby řídily zásah jeho jménem, snaží se týmy vyslané jednotlivými členskými státy a týmy Společenství o koordinaci svých zásahů.

Pokud jsou vyslány posuzovací nebo koordinační týmy, napomáhají koordinaci jednotlivých zásahových týmů a udržují spojení s příslušnými orgány žádajícího členského státu.

4.4.2 Poskytování pomoci prostřednictvím Mechanismu CO vně EU

Postupuje se obdobně jako při poskytování pomoci uvnitř EU. Zásahy se provádějí formou autonomního asistenčního zásahu nebo jako součást zásahu vedeného mezinárodní organizací, např. OSN.

Je-li pomoc poskytována na žádost učiněnou prostřednictvím MIC, zajišťuje členský stát pověřený předsednictvím Rady Evropské unie celkovou koordinaci asistenčních zásahů.

Koordinace se odehrává na úrovni politické a strategické, kdy stát pověřený předsednictvím Rady Evropské unie zejména:

- posuzuje vhodnost možného využití Mechanismu CO jako nástroj k usnadnění a podpory řešení krizových stavů;
- naváže vztahy s postiženou třetí zemí na politické úrovni a udržuje s touto zemí spojení ve všech fázích mimořádné události v souvislosti s celkovým politickým a strategickým rámcem pro asistenční zásah.

Operační koordinaci uskutečňuje Komise prostřednictvím předsedajícího státu na úrovni politické a strategické koordinace. Operační koordinace zahrnuje podle potřeby následující činnosti:

- udržování nepřetržitého dialogu s kontaktními místy členských států, aby bylo

možné prostřednictvím mechanismu zajistit účinný a soudržný příspěvek evropské civilní ochrany k celkovému záchrannému úsilí, zejména:

- okamžité informování členských států o úplných žádostech o poskytnutí pomoci,
- vyslání posuzovacích nebo koordinačních týmů na místo, aby posoudily situaci a potřeby nebo usnadnily operační koordinaci na místě v rámci pomoci poskytované prostřednictvím mechanismu,
- posuzování potřeb ve spolupráci s posuzovacími nebo koordinačními týmy a dalšími subjekty, včetně ostatních služeb EU,
- sdílení souvisejících posouzení a analýz se všemi příslušnými subjekty,
- poskytování přehledu pomoci nabízené členskými státy a z jiných zdrojů,
- poradenství ohledně potřebného druhu pomoci, aby bylo možné zajistit, že pomoc poskytnutá v oblasti civilní ochrany je v souladu s posouzením potřeb,
- pomoc při překonávání praktických obtíží spojených s poskytováním pomoci v oblastech označených jako tranzit nebo clo,
- spolupráce s postiženou třetí zemí na technických podrobnostech, jako jsou například přesné potřeby pro poskytnutí pomoci, přijímání nabídek a praktická opatření pro přijetí a rozdělení pomoci na místě,
- udržování spojení nebo spolupráce s Úřadem OSN pro koordinaci humanitární pomoci, pokud je přítomen, a s ostatními případnými aktéry, s cílem přispět k celkovému záchrannému úsilí, aby se maximalizovala součinnost, hledala doplňkovost a předcházelo zdvojování a mezerám,
- udržování spojení se všemi případnými subjekty, zejména v závěrečné fázi asistenčních zásahů na základě mechanismu, aby se usnadnilo bezproblémové předání.

Možnost zapojit se do Mechanismu CO mají kandidátské země. Na činnostech v rámci mechanismu mohou spolupracovat i další třetí země a mezinárodní nebo regionální organizace, pokud to umožňují dohody mezi těmito třetími zeměmi nebo organizacemi a Společenstvím. Pro účely použití tohoto rozhodnutí určí členské státy příslušné orgány a uvědomí o nich Komisi.

Evropská komise postupně stanoví prováděcí pravidla, které se týkají zejména:

- prostředků využitelných pro asistenční zásah,
- monitorovacího a informačního střediska,
- komunikačního a informačního systému pro případy mimořádných událostí,
- týmů odpovědných za posuzování nebo koordinaci v místě zásahu, včetně kritérií pro výběr odborníků;
  - výcvikového programu,
  - modulů,
  - systémů detekce a včasného varování,
  - údajů o zdravotnických prostředcích,
  - zásahu v rámci Společenství a zásahu vně společenství.³⁷

4.4.3 Zdokonalení Mechanismu Společenství pro civilní ochranu

Komise navrhuje zlepšit kapacitu EU a Komise v oblasti civilní ochrany pomocí následujících opatření:

- **Přeměnu monitorovacího a informačního střediska na operační středisko pro evropské zásahy civilní ochrany**

Za tímto účelem je nutné provést kvalitativní posun od sdílení informací a reakcí na mimořádné události k proaktivnímu předvídaní, sledování mimořádných událostí v reálném čase a operačním zásahům/koordinaci. Tato změna zahrnuje systémy včasného varování, vyhodnocování potřeb, identifikaci odpovídajících zdrojů a poskytování odborného poradenství o dostupných prostředcích členským státům.

Spadá sem rovněž využívání monitorovacích prostředků, které byly vyvinuty v rámci iniciativy Globální monitorování životního prostředí a bezpečnosti (GMES), nebo takových nástrojů, jakým je například GALILEO (evropský program družicové navigace).

- **Zlepšení evropské schopnosti reagovat v oblasti civilní ochrany**

Po katastrofách, které zasáhly členské státy v létě 2007, Evropský parlament požádal o vytvoření Evropské jednotky civilní ochrany a Rada pověřila Komisi předložením návrhů v oblasti reakcí na katastrofy. Je třeba zjistit, jaké prostředky chybí, a vyhodnotit, jak by bylo možné tyto nedostatky odstranit, přičemž jednou z možností by mohlo být vytvoření rezervních zdrojů pro evropské operace civilní ochrany. Tyto

---

³⁷ *Sdělení komise Evropskému Parlamentu o posílení schopnosti Unie reagovat na mimořádné události*
Dostupný
z WWW:<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0130:FIN:CS:PDF>.

zdroje by se mohly skládat ze dvou hlavních složek, z pohotovostních modulů a doplňkových evropských zdrojů, a neměly by se překrývat s existující reakční kapacitou.

- **Lepší připravenost na katastrofy, systémy včasného varování a využívání**

Jednotné evropské linky tísňového volání „112“. Komise připravuje iniciativy pro předcházení katastrofám v EU i ve třetích zemích. Pro většinu hlavních přírodních katastrof, k nimž v Evropě dochází, existují systémy včasného varování, vážným nedostatkem je však neexistence systému tohoto druhu pro tsunami v oblasti Středoziemního moře. Velký význam pro systémy včasného varování mohou mít telefonáty občanů, zejména telefonáty na evropskou linku tísňového volání „112“. Výměna informací o zkušenostech s organizací a prováděním pohotovostních zásahů, která se uskuteční na evropské úrovni, zlepší mimo jiné i zpracování telefonátů na linku 112.³⁸

---

³⁸ Zpráva Komise Evropskému Parlamentu a Radě o vyhodnocení uplatňování mechanismu civilní ochrany a finančního nástroje pro civilní ochranu v letech 2007-2009. Brusel : Úřední věstník Evropské unie 2011.

5 MODULY CIVILNÍ OCHRANY

Moduly civilní ochrany vytvořené z vnitrostátních zdrojů jednoho nebo více členských států na základě dobrovolnosti představují příspěvek ke schopnosti **rychlé reakce civilní ochrany**, kterou požadovala Evropská rada ve svých závěrech ze zasedání konaného ve dnech 16. - 17. června 2005 a Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 13. ledna 2005 o katastrofě způsobené tsunami. Aby byly moduly civilní ochrany schopny přispět k reakci na závažné mimořádné události, jejich hlavní vlastnosti by měly splňovat určité obecné požadavky.

Moduly civilní ochrany by měly být schopny po určitou stanovenou dobu pracovat soběstačně. Proto je nutné stanovit obecné požadavky na soběstačnost, a pokud je to vhodné, zvláštní požadavky, jejichž funkce se může lišit v závislosti na typu zásahu nebo typu příslušného modulu. Mělo by se přihlídnout k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací, například co se týče prodloužené doby soběstačnosti v případě modulů vyhledávání ve městech a záchranných modulů nebo sdílení úkolů mezi zemí nabízející pomoc a zemí žádající pomoc na podporu operací modulů obsahujících leteckou složku.

Na úrovni Unie a na úrovni zúčastněných členských států je třeba učinit opatření ke zvýšení interoperability modulů civilní ochrany, zejména pokud jde o vzdělávání a cvičení.

Nedávné operace v oblasti civilní ochrany prokázaly, že schopnost rychlé reakce civilní ochrany je třeba posílit doplněním a provedením čtyř nových modulů, a sice modulů „pozemní hašení lesních požárů“, „pozemní hašení lesních požárů s pomocí vozidel“, „kontrola šíření povodní“ a „povodňové záchranné práce s pomocí člunů“.

Pro jednotlivé moduly se použijí tyto prvky soběstačnosti:

- vhodná ochrana před povětrnostními vlivy
- zdroj elektrické energie a světla pokrývající spotřebu operační základny
- hygienická zařízení určená pro personál modulu
- dostupnost potravin a vody
- zařízení pro skladování a údržbu vybavení modulu
- vyšší a střední zdravotnický personál
- vybavení pro komunikaci s příslušnými partnery

- místní přeprava
- logistika, vybavení a personál, které umožní zřídit operační základnu a zahájit plnění mise okamžitě po příjezdu na místo.

Čas, po který musí být na počátku plnění mise zaručena soběstačnost, nesmí být kratší než **96 hodin**. Je možné se poučit z obvyklé praxe členských států a mezinárodních organizací, které mají zkušenosti například z prodloužené doby soběstačnosti v případě modulů vyhledávání ve městech při výskytu mimořádné události a záchranných modulů nebo sdílení úkolů mezi státy nabízející pomoc a zemí žádající pomoc na podporu operací modulů obsahujících leteckou složku.

Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění splnění těchto požadavků:

- moduly civilní ochrany jsou způsobilé k vzájemné spolupráci s jinými moduly CO,
- týmy pro technickou pomoc jsou způsobilé kooperovat s jinými zainteresovanými týmy a s moduly civilní ochrany,
- složky modulu civilní ochrany jsou způsobilé spolupracovat vzájemně jako jeden modul civilní ochrany,
- moduly civilní ochrany a týmy pro technickou pomoc jsou v případě nasazení mimo EU schopny spolupracovat s mezinárodními kapacitami pro reakce na katastrofy, které pomáhají postiženému státu,
- vedoucí, jejich zástupci a styčné osoby modulů civilní ochrany a týmů pro technickou pomoc se zúčastní příslušných vzdělávacích kurzů a cvičení.

Na úrovni Společenství a v rovině zúčastněných členských států je třeba učinit opatření ke zvýšení efektivní spolupráce modulů civilní ochrany, s důrazem na vzdělávání a cvičení.

5.1 Obecné požadavky a charakteristika evropských modulů civilní ochrany

1. VYSOKOKAPACITNÍ ODČERPÁVÁNÍ (HIGH CAPACITY PUMPING - HCP)

Úkoly:

Provádět odčerpávání v zaplavených oblastech; pomoc s dodáváním vody pro hašení požárů.

Kapacity:

Provádět odčerpávání pomocí mobilních středně a vysokokapacitních čerpadel, která mají celkovou kapacitu nejméně 1 000 m³/hodinu a při snížené kapacitě jsou schopna odčerpávat z výškového rozdílu 40 metrů.

Způsobilost pro práci v těžko přístupných oblastech a terénu; odčerpávání znečištěné vody, která obsahuje maximálně 5 % pevných částic o velikosti do 40 mm; odčerpávání vody o teplotě do 40 °C při delším provozu; dodávání vody na vzdálenost 1 000 metrů.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci; způsobilost pro nasazení na období až 21 dní.

2. ČISTĚNÍ VODY (WATER PURIFICATION - WP)

Úkoly:

Zajišťovat pitnou vodu z povrchových zdrojů za použití platných norem a minimálně na úrovni norem WHO; provádět kontrolu kvality vody v místě jejího výtoku z čistícího zařízení.

Kapacity:

Vyčištění 225 000 litrů vody za den; skladovací kapacita odpovídající produkci za půl dne.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci; způsobilost pro nasazení na období až 12 týdnů.

3. VYHLEDÁVÁNÍ A ZÁCHRANNÉ PRÁCE VE MĚSTECH VE STŘEDNĚ TĚŽKÝCH PODMÍNKÁCH (MEDIUM URBAN SEARCH AND RESCUE - MUSAR)

Úkoly:

Vyhledávat, lokalizovat a zachraňovat oběti nacházející se pod troskami (například po zřícení budov nebo při dopravních nehodách); v případě nutnosti poskytovat první pomoc pro záchranu života až do předání k dalšímu ošetření.

Kapacity:

Modul by měl být způsobilý k provádění níže uvedených činností s přihlédnutím k mezinárodně uznávaným zásadám, např. k zásadám INSARAG:

- vyhledávání s pomocí vyhledávacích psů a/nebo vyhledávací techniky;
- záchrana včetně vyzvednutí;
- prořezávání betonu;
- záchrana s využitím lan;
- základní stavba vzpěr;
- odhalování a izolace nebezpečných materiálů,
- pokročilá resuscitace,
- způsobilost pracovat na jednom místě 24 hodin denně po dobu 7 dnů.

Nasazení:

Schopnost zásahu v postižené zemi do 32 hodin.

4. VYHLEDÁVÁNÍ A ZÁCHRANNÉ PRÁCE VE MĚSTECH V TĚŽKÝCH PODMÍNKÁCH (HEAVY URBAN SEARCH AND RESCU - HUSAR)

Úkoly:

Vyhledávat, lokalizovat a zachraňovat oběti nacházející se pod troskami (např. po zřícení budov nebo při dopravních nehodách); v případě nutnosti poskytovat první pomoc pro záchranu života až do předání k dalšímu ošetření.

Kapacity:

Modul by měl být způsobilý k provádění níže uvedených činností s přihlédnutím k mezinárodně uznávaným zásadám, např. k zásadám INSARAG:

- vyhledávání s pomocí vyhledávacích psů a vyhledávací techniky;
- záchrana včetně vyzvednutí těžkých nákladů;

- prořezávání železobetonu a ocelových konstrukcí;
- záchrana s využitím lan;
- pokročilá stavba vzpěr;
- odhalování a izolace nebezpečných materiálů;
- pokročilá resuscitace;
- způsobilost pracovat na více místech 24 hodin denně po dobu 10 dnů.

Nasazení:

Schopnost zásahu v postižené zemi do 48 hodin.

5. MODUL PRO LETECKÉ HAŠENÍ LESNÍCH POŽÁRŮ S POMOCÍ VRTULNÍKŮ (AERIAL FOREST FIRE FIGHTING MODULE USING HELICOPTERS – FFFH)

Úkoly:

Přispívat k hašení velkých lesních požárů a požárů porostu prováděním hašení ze vzduchu.

Kapacity:

Tři vrtulníky, každý o kapacitě 1 000 litrů; způsobilost k nepřetržitému zásahu.

Nasazení:

Připravenost k odletu nejpozději do 3 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci.

6. MODUL PRO LETECKÉ HAŠENÍ LESNÍCH POŽÁRŮ S POMOCÍ LETADEL (AERIAL FOREST FIRE FIGHTING MODULE USING AIRPLANES – FFFP)

Úkoly:

Přispívat k hašení velkých lesních požárů a požárů porostu prováděním hašení ze vzduchu.

Kapacity:

Dvě letadla, každé o kapacitě 3 000 litrů; způsobilost k nepřetržitému zásahu.

Nasazení:

Připravenost k odletu nejpozději do 3 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci.

7. PŘEDSUNUTÁ ZDRAVOTNICKÁ JEDNOTKA (ADVANCED MEDICAL POST – AMP)

Úkoly:

Provádět třídění pacientů na místě pohromy; stabilizovat stav pacienta a připravit ho na přesun do nejvhodnějšího zdravotnického zařízení ke konečnému ošetření.

Kapacity:

Roztřídit nejméně 20 pacientů za hodinu; zdravotnický tým schopný stabilizovat 50 pacientů za 24 hodin práce rozdělené do dvou směn; způsobilost zajistit ošetření 100 pacientů s lehčími zraněními za 24 hodin.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci; schopnost zásahu 1 hodinu po příjezdu na místo.

8. PŘEDSUNUTÁ ZDRAVOTNICKÁ JEDNOTKA S CHIRURGIÍ (ADVANCED MEDICAL POST WITH SURGERY – AMPS)

Úkoly:

Provádět třídění pacientů na místě mimořádné události; provádět okamžité chirurgické zákroky pro záchranu života („damage control surgery“); stabilizovat stav pacientů a připravit je na přesun do nejvhodnějšího zdravotnického zařízení ke konečnému ošetření.

Kapacity:

Roztřídit nejméně 20 pacientů za hodinu; zdravotnický tým schopný stabilizovat 50 pacientů za 24 hodin práce rozdělené do dvou směn; chirurgický tým schopný provést „damage control surgery“ u 12 pacientů za 24 hodin práce rozdělené do dvou směn; způsobilost zajistit ošetření 100 pacientů s lehčími zraněními za 24 hodin.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci; schopnost zásahu 1 hodinu po příjezdu na místo.

9. POLNÍ NEMOCNICE (FIELD HOSPITAL – FH)

Úkoly:

Provádět počáteční a/nebo navazující ošetření úrazu a lékařskou péči s přihlédnutím k mezinárodně uznávaným zásadám pro nasazení polních nemocnic v cizí zemi, např. k zásadám Světové zdravotnické organizace (WHO) nebo Červeného kříže.

Kapacity:

10 lůžek pro pacienty po těžkém úraze s možností tuto kapacitu rozšířit.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději 7 dní po obdržení žádosti o poskytnutí pomoci; schopnost zásahu na místě 3 hodiny po příjezdu na místo; schopnost zásahu po dobu nejméně 15 dnů.

10. LETECKÁ EVAKUACE OBĚTÍ POHROMY (MEDICAL AERIAL EVACUATION OF DISASTER VICTIMS – FHOS)

Úkoly:

Přepravovat oběti pohromy do zdravotnických zařízení k lékařskému ošetření.

Kapacity:

Kapacita k přepravě 50 pacientů za 24 hodin; způsobilost létat ve dne i v noci.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci.

11. NOUZOVÉ DOČASNÉ PŘÍSTŘEŠÍ (EMERGENCY TEMPORARY SHELTER – ETS)

Úkoly:

Poskytovat nouzové dočasné přístřeší včetně základních služeb, zejména v počátečních fázích mimořádné události, ve spolupráci se stávajícími strukturami, místními orgány a mezinárodními organizacemi až do předání místním orgánům nebo humanitárním organizacím, pokud je využití jeho kapacity nezbytné po delší časový úsek; Při předání školit příslušný personál (místní a/nebo mezinárodní) před odstraněním modulu.

Kapacity:

Stanový tábor vybavený až pro 250 osob.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci;
Obecně by mise měla trvat nejvýše 4 týdny, jinak se, pokud je to nutné, zahájí proces předání.

**12. CHEMICKÁ, BIOLOGICKÁ, RADIOLOGICKÁ A JADERNÁ DETEKCE A ODBĚR VZORKŮ
CBRN (CHEMICAL, BIOLOGICAL, RADIOLOGICAL AND NUCLEAR DETECTION AND
SAMPLING - CBRNDET)**

Úkoly:

Provádět/potvrzovat počáteční posouzení, včetně:

- popisu nebezpečí nebo rizika;
- vymezení zamořené oblasti;
- posouzení nebo potvrzení již zavedených ochranných opatření.
- provádět odběr vzorků podle příslušných norem;
- označovat zamořenou oblast;
- prognóza situace, sledování, dynamické posouzení rizika včetně doporučení pro varování a jiná opatření;
- přispívat k okamžitému snížení rizika.

Kapacity:

Rozpoznání chemického nebezpečí a detekce radiologického nebezpečí kombinací použití ručního, mobilního a laboratorního zařízení; způsobilost k detekování záření alfa, beta a gama a k rozpoznání běžných izotopů; způsobilost k rozpoznání běžných toxických průmyslových chemických látek a známých bojových látek a, pokud možno, k provádění kvantitativních analýz; způsobilost shromažďovat biologické, chemické a radiologické vzorky, manipulovat s nimi a připravovat je pro další analýzu na jiném místě; způsobilost použít vhodný vědecký model pro prognózu rizika a potvrdit tento model na základ průběžného sledování; přispívat k okamžitému snížení rizika: tlumením rizika, neutralizací rizika a poskytováním technické pomoci jiným týmům nebo modulům.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci.

13. VYHLEDÁVÁNÍ A ZÁCHRANNÉ PRÁCE V PODMÍNKÁCH CBRN (SEARCH AND RESCUE IN CBRN CONDITIONS – CBRNUSAR)

Úkoly:

Specializované vyhledávání a záchranné práce za použití ochranných oděvů.

Kapacity:

Specializované vyhledávání a záchranné práce za použití ochranných oděvů v souladu s požadavky modulů pro vyhledávání a záchranné práce ve městech ve středně těžkých, popřípadě těžkých podmínkách; práce tří osob v kritické zóně současně; nepřetržité nasazení po dobu 24 hodin.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci.

14. POZEMNÍ HAŠENÍ LESNÍCH POŽÁRŮ (GROUND FOREST FIREFIGHTING – GFF)

Úkoly:

Přispívat k hašení velkých lesních požárů a požárů pozemními prostředky.

Kapacity:

Dostačující lidské zdroje k nepřetržitému zásahu po dobu 7 dní, schopnost zásahu v oblastech s omezenou přístupností, způsobilost položit vedení spojených hadic s čerpadly minimálně 2 km, a nepřetržitě budovat ochranná vedení.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 6 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci, schopnost nepřetržité práce do dobu 7 dní.

15. POZEMNÍ HAŠENÍ LESNÍCH POŽÁRŮ S POMOCÍ VOZIDEL (GROUND FOREST FIREFIGHTING USING VEHICLES – GFFUV)

Úkoly:

Přispívat k hašení v Elách lesních požárů a požárů porostů s pomocí vozidel.

Kapacity:

Dostačující lidské zdroje a vozidla pro nepřetržité zásahy, k dispozici musí být vždy minimálně 20 hasičů.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 6 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci, schopnost nepřetržité práce po dobu 7 dní. Nasazení po zemi či po moři, nasazení ve vzduchu je možností pouze v řádně odůvodněných případech.

16. KONTROLA ŠÍŘENÍ POVODNÍ (FLOOD CONTAINMENT – FC)

Úkoly:

Zpevňovat stávající zařízení a budovat nové zábrany k prevenci záplav z řek, vodních nádrží a vodních cest se stoupající hladinou.

Kapacity:

Schopnost zahradit vodu do minimální výšky 0,8 m za použití materiálů umožňujících vybudování zábrany o délce 1000 m; dalších v místě dostupných materiálů, schopnost zpevnit stávající protipovodňové hráze, schopnost současného zásahu na nejméně 3 místech v oblastech, kam mají přístup nákladní vozidla, provozuschopnost 24/7, dohled nad zábranami a hrázemi a jejich údržba, schopnost spolupráce s místními pracovníky.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci, nasazení po zemi či po moři; nasazení ze vzduchu je možností pouze v řádně odůvodněných případech, provozuschopnost po dobu nejméně 10 dní.

17. POVODŇOVÉ ZÁCHRANNÉ PRÁCE S POMOCÍ ČLUNŮ (FLOOD RESCUE USING BOSS – WSAR)

Úkoly:

Provádět pátrání a záchranné zásahy ve vodě a pomáhat osobám uvízlým v zaplavených oblastech s pomocí člunů, poskytovat pomoc nutnou pro záchranu života a podle potřeby zajišťovat pokrytí základních potřeb.

Kapacity:

Způsobnost k pátrání po osobách ve městech i na venkově, schopnost záchrany obyvatel v zaplavených oblastech včetně lékařského ošetření na úrovni první pomoci, schopnost spolupráce s leteckým pátráním (s vrtulníky a letadly), schopnost zajistit pro zaplavenou oblast nejnnutnější potřeby – dopravu lékařů, léků apod.; potraviny a vodu, povinnou součástí modulu je nejméně 5 člunů a kapacita k přepravě celkem 50 osob (číslo nezahrnuje pracovníky samotného modulu), čluny by měly být uzpůsobené použití v chladných klimatických podmínkách a měly by být použitelné pro plavbu proti proudu, provozuschopnost 24/7.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci, nasazení po zemi či po moři, nasazení velduchu je možnost pouze v řádně odůvodněných případech, provozuschopnost po dobu nejméně 10 dní.³⁹

5.2 Moduly České republiky

Registrace v databázi CECIS – moduly CO:

- 2x modul MUSAR
- 1x modul HUSAR
- 1x modul HCP
- 1x CBRN
- 1x WSAR
- Příprava modulů AMP a AMPS s FN Brno

Registrace v databázi CECIS – Pool of Experts:

- 5 koordinačních a vyhodnocovacích expertů⁴⁰

---

³⁹ *Rozhodnutí komise ze dne 29. července 2010, kterým se mění rozhodnutí Rady 2004/277/ES, Euratom, pokud jde o prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2007/779/ES o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství. (2010/481/EU, Euratom).*

⁴⁰ *Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Mechanismus civilní ochrany Společenství [online]. 2010- [cit. 2012-15-02]. Dostupný z WWW: <http://www.hzscr.cz/clanek/mechanismus-civilni-ochrany-spolecenstvi.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.*

6 ZAPOJENÍ ČR DO SYSTÉMU MECHANISMU CIVILNÍ OCHRANY

Na základě § 7 odst. 2 písm. j) zákona č. 239/2000 Sb., Ministerstvo vnitra rozhoduje v dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí o humanitární pomoci poskytované státem do zahraničí a zapojování do mezinárodních záchranných operací. Podrobná pravidla stanoví prováděcí předpisy, především nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, ve znění nařízení vlády č. 527/2002 Sb.

Dalším důležitým právním předpisem je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, jenž umožňuje Ministerstvu vnitra ČR soustřeďovat a nasazovat síly a prostředky požární ochrany při poskytování mezistátní pomoci bez ohledu na to, kdo s nimi disponuje. Spolupráci Hasičského záchranného sboru ČR s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty umožňuje zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR, ve znění pozdějších předpisů. Hlavní zásady zapojování sil a prostředků České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí byly popsány v materiálu Zapojení České republiky do mírových a záchranných operací a humanitární pomoci, který byl přijat usnesením vlády ČR č. 458 ze dne 9. května 2001.

Novým právním předpisem, který upravuje rozhodovací pravomoce v otázkách poskytování humanitární pomoci je Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů.⁴¹

Česká republika již několik let poskytuje na základě výše uvedených předpisů následující typy pomoci do zahraničí:

- záchrannářskou
- materiální
- finanční

---

⁴¹ Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva.

- poradenskou
- kombinovanou pomoc do zahraničí

ČR poskytuje do zahraničí humanitární pomoc na bilaterální úrovni nebo prostřednictvím mezinárodních organizací. Kontaktním místem České republiky pro mezinárodní organizace a jejich operační centra jako jsou EU-MIC, NATO - EADRCC, MAAE, UN-OCHA atd. je operační a informační středisko MV-generálního ředitelství HZS ČR.

MV-generální ředitelství HZS ČR v průběhu realizace poskytování humanitární pomoci stále spolupracuje s Ministerstvem zahraničních věcí, které zajišťuje např. komunikaci se zastupitelským úřadem, informace z postiženého státu, víza pro členy záchranné jednotky (dále jen "odřadu") nebo víza pro doprovod materiální humanitární pomoci. Dále Ministerstvo zahraničních věcí zajišťuje protokolární předání humanitární pomoci.

Poskytnutí humanitární pomoci do zahraničí je také politickým rozhodnutím ČR, poskytuje se vzhledem k politické situaci ve světě a vzhledem ke vztahu ČR a postiženého státu.

Záchranná humanitární pomoc do zahraničí

V rámci záchranné humanitární pomoci do zahraničí jsou připraveny speciální typy odřadů. Odřady jsou vždy složeny tak, aby odpovídaly potřebám v místě mimořádné události (požární odřad, povodňový odřad, USAR odřad,...). Členy odřadu jsou hlavně příslušníci HZS ČR a dále mohou být součástí odřadu také příslušníci kynologických brigád, SÚJCHBO, SÚRAO, Policie ČR, apod.

V příloze I jsou znázorněny vybrané případy zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací a poskytnutí humanitární pomoci do zahraničí.

Materiální humanitární pomoc do zahraničí

Materiální humanitární pomoc do zahraničí je poskytována na základě konkrétní žádosti postiženého státu, která je následně českou stranou zvážena a humanitární pomoc je případně Českou republikou poskytnuta. O materiální humanitární pomoci také rozhoduje Ministerstvo vnitra v dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí.

Finanční humanitární pomoc do zahraničí

O poskytnutí finanční humanitární pomoci do zahraničí rozhoduje Ministerstvo zahraničních věcí ČR ve spolupráci s MV - generálním ředitelstvím HZS ČR. Pomoc je většinou poskytována prostřednictvím mezinárodních organizací nebo přímo na bankovní konto určené postiženým státům.⁴²

6.1 Vysílání odřadů MV-generálního ředitelství HZS ČR do zahraničí

Uvedení předurčených sil a prostředků do pohotovosti provádí na pokyn řídicího důstojníka operační a informační středisko MV-generálního ředitelství HZS ČR po obdržení informace o vzniku závažné mimořádné události v zahraničí nebo při vyžádání pomoci ze zahraničí.

Současně s uvedením odřadu do pohotovosti je ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí a odborem mezinárodní spolupráce MV zjišťována:

- situace v místě nasazení,
- požadavky na pomoc,
- kontakty na kompetentní orgány postižené země, její zastupitelský úřad v ČR a náš zastupitelský úřad v postižené zemi,
- rychlý průjezd tranzitními zeměmi,
- nutnost zajištění víz.

Před vysláním je veliteli odřadu předána zúčtovatelná záloha v zahraniční měně potřebná pro zahraniční služební cestu ve smyslu zákona o cestovních náhradách a uzavřeno pojištění. Finanční prostředky v zahraniční měně zajišťuje odbor mezinárodní spolupráce MV ve spolupráci s MV-generálním ředitelstvím HZS ČR.

Při letecké přepravě je třeba s kompetentními orgány postižené země dohodnout návaznou přepravu do místa určení z cílového letiště.

Před odjezdem – odletem jednotky je jednotce přečten ROZKAZ generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR, k povolání příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR na služební cestu k poskytnutí humanitární pomoci.

⁴² Zapojování ČR do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí. In: SAR - Pátrací a záchranný systém ČR [online]. 2010 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z WWW: <http://www.portal.sarsystem.cz/index.php/clanky/search-rescue/122-zapojovani-cr-do-mezinarodnich-zachrannych-operaci?showall=1>.

6.1.1 Rozhodující faktory pro vysílání odřadů do zahraničí

Vzdálenost a místo určení

- *teritorium Evropy a ostatní státy světa, které požádají o pomoc* pro speciálně připravené a předurčené síly v podobě záchranné jednotky, vyslání se předpokládá pozemní cestou na vzdálenost do 1000 km (17 h) nebo letecky na vzdálenost nad 1000 km a do 2500 km,
- *sousední státy ČR pro předurčené síly hasičských záchranných sborů krajů*, přeprava se předpokládá pozemní cestou (výjimečně v odůvodněných případech i letecky).

Způsob přepravy

- *letecká přeprava* je v ČR omezena vybavením Armády ČR a procedurami pro uvolnění armádních leteckých prostředků pro účely transportu humanitární pomoci. Pohotovost posádek letounů k odletu se pohybuje mezi 3 až 6 hodinami, pokud jsou tyto letouny momentálně k dispozici. Letecká přeprava umožňuje omezenou velikost jednotky s vybavením a s omezenou dobou působení v místě nasazení, na přepravu musí v místě nasazení navazovat místní přepravní prostředky poskytnuté přijímací stranou,
- *pozemní přeprava* umožňuje přesun velkého množství prostředků, techniky a osob, možnost delší doby nasazení a je využívána především v případech poskytování humanitární pomoci na kratší vzdálenosti. Doprava osob se přednostně zabezpečuje autobusem,
- *kombinace obou způsobů přeprav* - síly vyslané letecky mohou být doplněny pozemními silami a mohou zasáhnout do vzdálenosti až cca 2500 km (cca 60 hodin jízdy) s plnou podporou a týlovým zabezpečením první jednotky vyslané leteckou cestou.

Odřady vytvářené v rámci HZS ČR jsou připravovány pro:

- *vyhledávací a záchrannou činnost ze zřícených budov* - z hlediska určení jednotky jde o jednotku pro vyhledávací a záchrannou činnost v obydlených oblastech (**USAR jednotka** – z anglického Urban Search and Rescue). Jednotky tohoto typu jsou klasifikovány podle metodiky INSARAG, kterou se ČR

zavázala akceptovat přijetím rezoluce Valného shromáždění OSN č. 57/150 ze dne 16. prosince 2002, o posílení efektivitu a o koordinaci pomoci při mezinárodních vyhledávacích a záchranných operacích. Odřad využívá specialisty dalších složek integrovaného záchranného systému, konkrétně kynology se psy s platným atestem Ministerstva vnitra pro sutinové vyhledávání a lékaře.

V příloze II je znázorněna struktura vyhledávacího a záchranného odřadu.

- **likvidaci požárů** - pro hašení požárů ropných látek, lesních požárů nebo zajištění náhradní činnosti za jednotky požární ochrany postiženého kraje nebo státu,
- **záchranné práce při povodních** - pro provádění záchrany a evakuace osob z oblastí postižených povodněmi a pro odstraňování následků povodní nebo nadměrných dešťových srážek,
- **zásahy při chemických a ekologických haváriích** – pro zásahy na nebezpečné látky, včetně likvidace ropných látek z povrchu vodních toků a stojatých vod,
- **zajištění speciálních požadavků nad rámec možností výše uvedených druhů odřadů.**⁴³

6.2 Historie vzniku odřadu USAR

V prosinci roku 1988 postihlo Arménii rozsáhlé zemětřesení o síle 7. stupně Richterovy stupnice, stát v tehdejší Svazu sovětských socialistických republik. Na základě rozhodnutí Hlavní správy Sboru požární ochrany Ministerstva vnitra a životního prostředí ČR byla do města Leninakanu vyslána 78 členná jednotka českých hasičů. Hlavní zásahovou činností v Leninakanu byla záchrana osob ze zřícených objektů a další pomoc postiženému obyvatelstvu. Činnosti byly prováděny zejména v centru města a to v dosti složitých podmínkách. V té době se jednalo o ojedinělé vyslání české záchranné jednotky do zahraničí. Česká republika totiž do zahraničí poskytovala téměř výhradně finanční nebo materiální humanitární pomoc.

Historie specializovaného odřadu s jasnou koncepcí určeného pro vyhledávání a záchrany osob ze sutin zřícených budov se začala psát až v roce 1999, tedy v roce,

---

⁴³ *Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Mezinárodní záchranné operace* [online]. 2010- [cit. 2012-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.hzscr.cz/clanek/mechanismus-civilni-ochrany-spolecenstvi.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.

kdy svět soustřeďoval všechny dostupné záchranářské kapacity do oblastí postižených zemětřeseními v Turecku a na Tchaj-wanu.

Po cenných zkušenostech v roce 1999 bylo jasné, že Česká republika není na poskytování záchranářské pomoci do zahraničí připravena. Chyběla opora v právních předpisech, smluvní ujednání, dohodnutá a odsouhlasená pravidla a metodické pokyny, speciální technické prostředky, nebyl proveden výběr osob do záchranných jednotek, neprováděla se zvláštní odborná příprava atd. Nechybělo však nadšení řady lidí pro věc.

Pro zlepšení situace v oblasti poskytování pomoci do zahraničí bylo po výše uvedených akcích využito meziresortní vůle zabývat se problematikou zapojování sil a prostředků České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí a situace se začala zásadně měnit. Vyvrcholením bylo přijetí zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Ten stanovil plnění úkolů v této oblasti. Zákon uložil Ministerstvu vnitra odpovědnost za rozhodnutí o pomoci a za její poskytnutí v dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí.

Návazným nařízením vlády č. 463/2000 Sb. pak byla stanovena základní pravidla zapojování do mezinárodních záchranných operací.⁴⁴

6.3 Personální zajištění odřadů

Při mezinárodních záchranných operacích a vysílání humanitární pomoci do zahraničí jsou osoby vysílány na krátkodobé působení v zahraničí (několik dnů nebo max. několik týdnů). Jsou vysílány jako jednotka MV-GŘ HZS ČR nebo jako jednotliví odborníci a v zahraničí plní úkoly, které plní při řešení mimořádných událostí i v ČR.

Pokud je vysílán záchranný odřad, je jádro záchranného odřadu tvořeno příslušníky HZS ČR. Ostatní (např. příslušníci Policie ČR nebo civilní specialisté) jednotku pouze doplňují podle charakteru konkrétní záchranné operace. Takto nasazení odborníci jsou podřízeni veliteli záchranného odřadu.

- **Příslušníci HZS ČR**

Provádí v zahraničí záchranné práce a jsou vysíláni jako záchranný odřad.

---

⁴⁴ *Historie vzniku odřadu USAR. In: USAR – Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí [online]. 2010 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=90>.*

- **Další složky IZS**, určených k zapojování do mezinárodních záchranných operací.

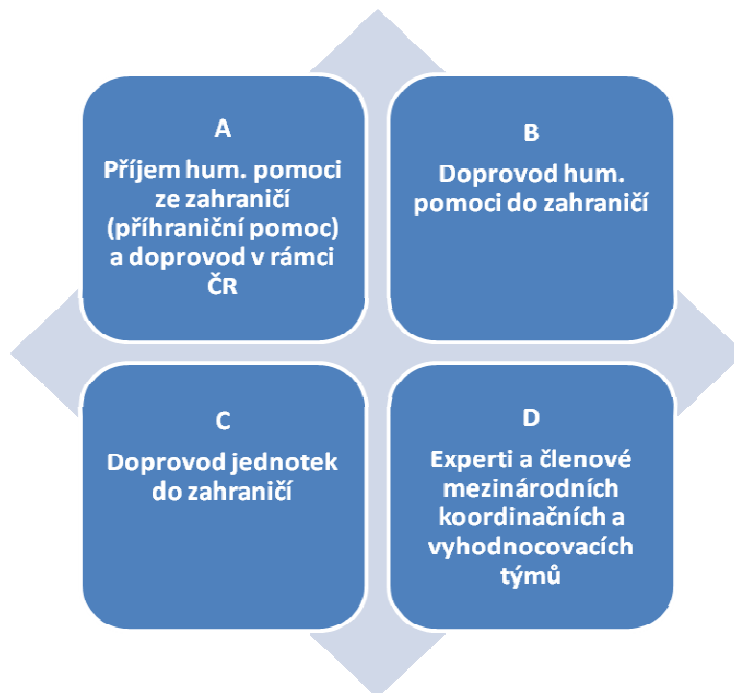
- **Styční důstojníci**

Spolu s vysláním záchranného odřadu se předpokládá také vyslání styčného důstojníka (koordinátora) na místo mimořádné události. Styčný důstojník je osoba vybavená dobrými jazykovými znalostmi a organizačními schopnostmi, u které se předpokládá předchozí zkušenost s nasazením v záchranné operaci nebo při poskytování humanitární pomoci.

Úkolem styčného důstojníka je především zprostředkování informační výměny mezi jednotkou a orgánem krizového řízení postižené země a podílení se na práci mezinárodního centra koordinace záchranných operací v místě mimořádné události (OSOCC).

Databáze styčných důstojníků u MV-GŘ HZS ČR – 26 členů.⁴⁵

Rozdělení styčných důstojníků

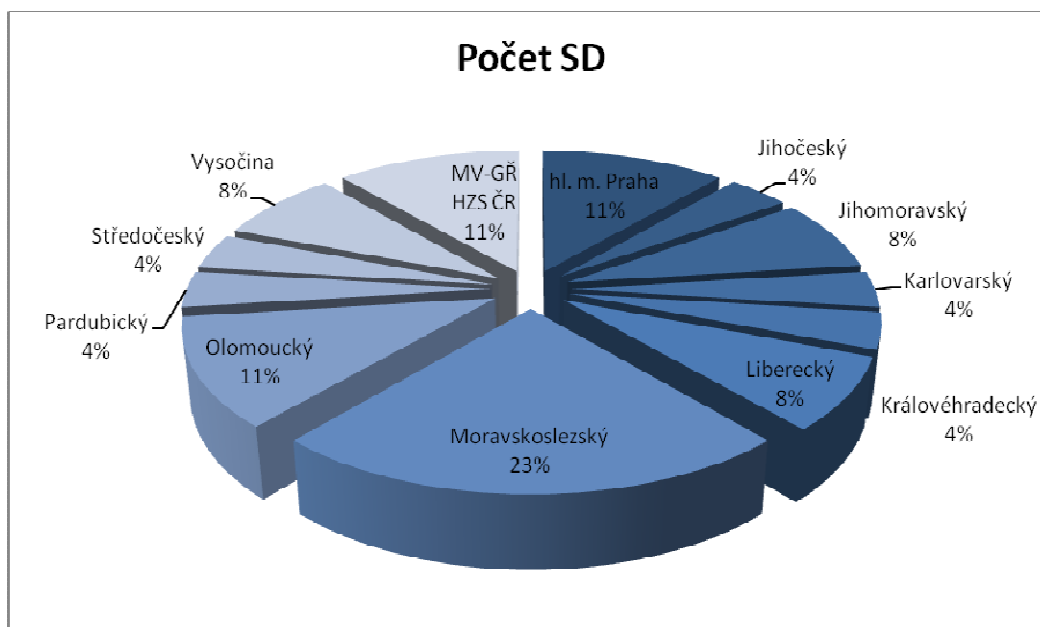
⁴⁵ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Styční důstojníci HZS ČR předurčení pro zapojování do mezinárodních záchranných operací.

Rozdělení dle krajů (graf č. 1)

Graf 1

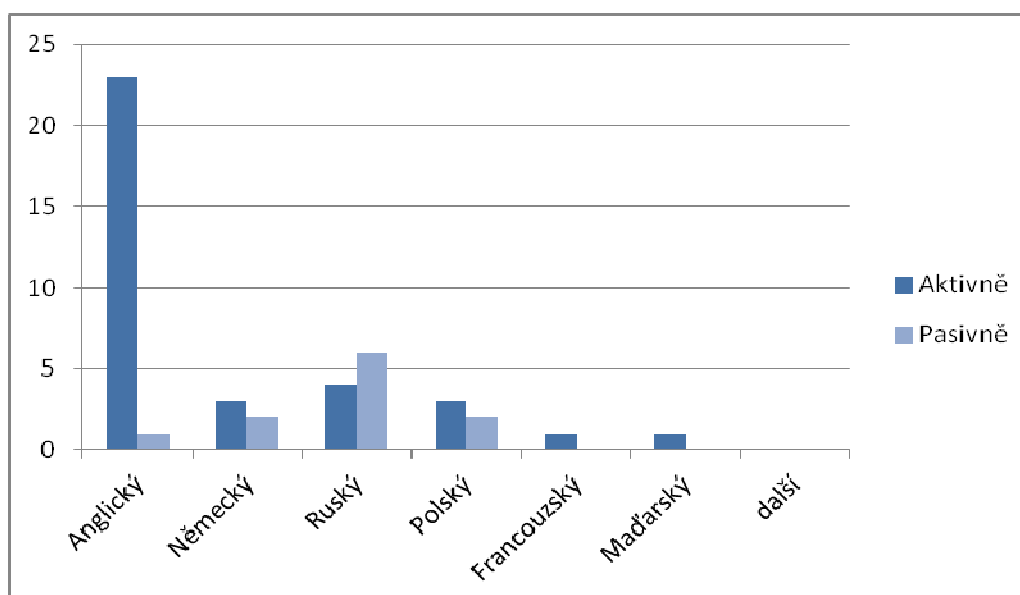

(Stav k 9. 2. 2012)

Zdroj: vlastní

Rozdělení dle znalosti cizího jazyka (graf č. 2)

Graf 2

(Stav k 9. 2. 2012)

Zdroj: vlastní

6.4 Mezinárodní cvičení odřadů

MODEX. EU 2010 - 2011

Ve dnech 5. – 9. 5. 2011 úspěšně proběhlo mezinárodní cvičení MODEX.EU v Ossendrechtu v Holandsku. Na cvičení byl vyslán modul České republiky na velkokapacitní čerpání vody („CZERT HCP“).

Na cvičení byla simulována mimořádná událost (povodně) ve fiktivní zemi K-Land. Modul byl složen ze sil a prostředků HZS Olomouckého kraje, HZS Středočeského kraje a MV-generálního ředitelství HZS ČR.

EU. CARPATHEX 2011

Modul České republiky na chemickou, biologickou, radiologickou a jadernou detekci a odběr vzorků (CZERT CBRN tým) se zúčastnil cvičení EU.CARPATHEX 2011, které se konalo v Polsku v Podkarpatském regionu 12. – 16. 9. 2011.

Cvičení simulovalo mimořádné události související se závažnými haváriemi v technologických provozech a v železniční dopravě, kde docházelo k úniku látek CBRN. Odřad se skládal z příslušníků HZS hl. m. Prahy a HZS Středočeského kraje.

MERIDIEM 2011

Cvičení českého vyhledávacího a záchranného odřadu v sutinách (USAR). Konalo se 1. – 3. 11. 2011 v Kaznějově (Plzeňský kraj). Námětem cvičení byla mezinárodní záchranná operace v zemi postižené zemětřesením.⁴⁶

⁴⁶ *USAR – Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* In: *USAR – Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. 2010 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=474>.

ZÁVĚR

Pomoc občanům v případě mimořádné události, krize nebo katastrofy způsobenou přírodní nebo činností člověka, vyžaduje účinné poskytnutí pomoci v čase a v místě zásahu podle potřeby. Členské státy odpovídají za zvládání mimořádných událostí, krizí nebo katastrof na svých územích a za určení toho, zda tyto případy vyžadují diferencovanou vnější pomoc. Mnoho závažných rizik uvnitř EU i mimo uvedený prostor by mohlo postihnout ojedinele nebo více členských států a vyžadovat zapojení EU. Za uvedených okolností může být uplatněna nezbytná podpora ze strany jiných členských států a struktur EU.

Při řešení krizových situací jsou členské státy schopny využívat stávající mechanismy a nástroje EU řízené Evropskou Komisí, zejména Monitorovací a informační středisko civilní ochrany a společné situační středisko v sekretariátu Rady.

Na základě analýzy modulů civilní ochrany vyplynulo, že by měly být schopny pracovat soběstačně. Proto je nutné stanovit obecné požadavky na soběstačnost. Pro jednotlivé moduly se použijí následující prvky soběstačnosti: vhodná ochrana před povětrnostními vlivy, zdroj elektrické energie a světla pokrývající spotřebu operační základny, hygienická zařízení určená pro personál modulu, dostupnost potravin a vody, zařízení pro skladování a údržbu, vybavení modulu, vyšší a střední zdravotnický personál, vybavení pro komunikaci s příslušnými partnery, místní přeprava a logistika. Doba, po kterou musí být na počátku plnění mise zaručena soběstačnost, nesmí být kratší než 96 hodin. Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění splnění následujících požadavků. Moduly jsou způsobilé k vzájemné spolupráci na celkové úrovni, vedoucí a styčné osoby se zúčastní příslušných vzdělávacích kurzů. Na úrovni Společenství a zúčastněných členských států je potřebné učinit opatření ke zvýšení interoperability modulů civilní ochrany, zejména pokud jde o vzdělávání a cvičení. Na základě jednání byly ČR doporučeny následující moduly civilní ochrany: Vysokokapacitní odčerpávání, Vyhledávání a záchranné práce ve městech ve středně těžkých podmínkách, Vyhledávání a záchranné práce ve městech v těžkých podmínkách, Předsunutá zdravotnická jednotka s chirurgií, Polní nemocnice a Nouzové dočasné přístřeší. S uvedenými moduly civilní ochrany má IZS ČR zkušenosti v ČR i v zahraničí (povodně, zemětřesení – Turecko 1999). V současné době byly ustanoveny dva USAR týmy, které budou na základě požadavku vysílány do zahraničí podle modulárních pravidel.

V současné době je potřebné zkvalitnit schopnosti efektivnějšího reagování na krize a nouzové situace jak v rámci EU, tak mimo její hranice, a tak zabránit lidskému utrpení a škodám na majetku včetně ochrany jejich občanů. Pracovní úsilí se musí projevit na všech úrovních, aby předcházelo různým typům katastrof, ale také, aby se vyvíjela připravenost na zvládání těchto situací včetně využívání pomoci z ostatních členských států. V souvislosti se zvýšeným dopadem klimatických změn roste i význam těchto požadavků. Proto bude posílení prevence, připravenosti a odezvy v EU v oblasti civilní ochrany jedním z hlavních úkolů do budoucnosti.

Bude také nutné sledovat sdělení Komise týkající se schopností EU pro odezvu v případě katastrof a prevence. Zvýšená pozornost bude kladena na posílení Monitorovacího a Informačního Centra, zlepšení celkové koordinace odezvy EU, implementaci a rozvoji zásahových modulů civilní ochrany, podporu výcviku profesionálů civilní ochrany, využívání nových technologií se zaměřením na podporu rozvoje včasných varovacích systémů a na vytvoření užších vztahů s Úřadem OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. BALABÁN, M., DUCHEK, J., STEJSKAL, L. Kapitoly o bezpečnosti. Praha : Karolinum, 2007. 324 s. ISBN 978-80-246-1440-3.
2. DANICS, Š. *Základy vědy o politice*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009. 176 s. ISBN 978-80-86708-89-8.
3. EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. 1. vydání Praha : Portál, 2009. 328 s. ISBN 978-80-7367-540-0.
4. ERFRIED, A., LARISCHOVÁ, K., ROUČEK, L. *Evropské odpovědi na globální výzvy 21. století*. Praha : Friedrich-Ebert-Stiftunge. V., 2009. 135 s. ISBN 978-80-254-4073-5.
5. *Evropská bezpečnostní strategie-bezpečná Evropa v lepším světě*. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie, 2009. 43 s. ISBN 978-92-824-2416-2.
6. KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 109 s. ISBN 978-80-87472-06-4.
7. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*. Praha : Ministerstvo vnitra, generální ředitelství HZS ČR, 2002. ISBN 80-86640-49-3.
8. LINHART, P., ŠILHÁNEK, B. *Ochrana obyvatelstva ve vybraných evropských zemích*. Vyd. 2. Praha : Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. 193 s. ISBN 978-80-86640-63-1.
9. MARTÍNEK, B. *Ochrana obyvatelstva II*. Praha : Policejní akademie ČR v Praze, 2010. 101 s. ISBN 978-80-7251-323-9.
10. MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada. Praha 2006. ISBN 80-247-1362-4.
11. *Nařízení Rady o humanitární pomoci (ES) č. 1257/96*. Brusel: Úřední věstník Evropské unie, 1996.
12. *Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva*.

13. ORT, A, a kol.. *Bezpečnost Evropy a Česká republika: Institut integrace ČR do evropské a světové ekonomiky Vysoké školy ekonomické v Praze*. Edition Professional Publishing, 2005. 178 s. ISBN 80-86419-81-9.
14. PELTRÁM, A. *Evropská integrace a Česká republika*. Praha : Grada Publishing, 2009. 144 s. ISBN 978-80-247-2849-0.
15. PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*. Praha : Linde, 2006. 407 s. ISBN 80-7201-615-6.
16. *Práce na nastolení míru, bezpečnosti a stability, Evropa ve světě*. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. 61 s. ISBN 92-79-03855-9
17. *Rozhodnutí Komise ze dne 29. července 2010, kterým se mění rozhodnutí Rady 2004/277/ES, Euratom, pokud jde o prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2007/779/ES o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství*. (2010/481/EU, Euratom).
18. *Rozhodnutí Rady o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství*. Brusel: Úřední věstník Evropské unie, Euratom 779/ES, 2007.
19. WAISOVÁ, Š. *Bezpečnost: vývoj a proměny konceptu*. Praha : Karolinum, 2007. 78 s. ISBN 978-80-246-1440-3.
20. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
21. *Zpráva Komise Evropskému Parlamentu a Radě o vyhodnocení uplatňování mechanismu civilní ochrany a finančního nástroje pro civilní ochranu v letech 2007-2009*. Brusel : Úřední věstník Evropské unie 2011.

Elektronické zdroje

1. *Deset let EBOP - výzvy a příležitosti* [online]. Brusel : Rada Evropské unie, 2012. [cit. 2012-12-16]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/CS/ec/111889.pdf>.
2. *Petersberské úkoly* [online]. Brusel : Evropská komise, 2009. [cit. 2012-01-06]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_86_cs.htm>.
3. *Boj proti terorismu* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2010. [cit. 2010-02-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/obecne-k-agendam-eu.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>>.
4. *Hrozba: šíření zbraní hromadného ničení* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí, 2010. [cit. 2009-11-25]. Dostupný z WWW: <http://www.natoaktual.cz/hrozba-sireni-zbrani-hromadneho-niceni-d9g-na_analyzy.asp?c=A050405_093047_na_analyzy_m02>.
5. *Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Mechanismus civilní ochrany Společenství* [online]. 2010- [cit. 2012-15-02]. Dostupný z WWW: <http://www.hzscr.cz/clanek/mechanismus-civilni-ochrany-spolecenstvi.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.
6. *Sdělení komise Evropskému Parlamentu o posílení schopnosti Unie reagovat na mimořádné události* Dostupný z WWW: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0130:FIN:CS:PDF>.
7. *Zapojování ČR do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí*. In: *SAR - Pátrací a záchranný systém ČR* [online]. 2010 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z WWW: <http://www.portal.sarsystem.cz/index.php/clanky/search-rescue/122-zapojovani-cr-do-mezinarodnich-zachrannych-operaci?showall=1>.
8. *USAR – Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* In: *USAR – Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. 2010 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z WWW: <http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=474>.

SEZNAM ZKRATEK

CECIS - Společný komunikační a informační systém

CO - Civilní ochrana

EBOP - Evropská bezpečnostní a obranná politika

EBS - Evropská bezpečnostní strategie

FN - Finanční nástroj

HZS ČR - Hasičský záchranný sbor

IZS ČR - Integrovaný záchranný systém

MIC - Monitorovací a informační středisko

NOHA - Síť humanitární pomoci

OBSE - Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

SZBP - Společná zahraniční a bezpečnostní politika

TAST - Týmy technické podpory

UN-OCHA - Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí

USAR - Urban Search and Rescue Team

ZEU - Západoevropská unie

SEZNAM PŘÍLOH

- I. Vybrané případy zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací a poskytnutí humanitární pomoci do zahraničí
- II. Struktura vyhledávacího a záchranného odřadu

PŘÍLOHY

Vybrané případy zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací a poskytnutí humanitární pomoci do zahraničí:

Arménie	12 - 1988	zemětřesení
Maďarsko	2 - 1997	nehoda cisterny (etylén)
Turecko I	8 - 1999	zemětřesení
Tchajwan	9 - 1999	zemětřesení
Turecko II	11 - 1999	zemětřesení
Francie	12 - 1999/1 - 2000	bouře
Řecko	7 - 2000	lesní požáry
Makedonie	8 - 2000	lesní požáry
Slovensko	8 - 2000	lesní požáry
Rakousko	8 - 2002	povodně
Alžír	5 - 2003	zemětřesení
Írán	12 - 2003	zemětřesení
Francie	12 - 2003	povodně
Pákistán	10 - 2005	zemětřesení
Izrael	7 - 2006	HP materiální asistence
Makedonie/Albánie	6/7 - 2007	HP materiální asistence
Albánie	5 - 2008	HP p materiální asistence
Čína	5 - 2008	HP materiální asistence
Rumunsko	8 - 2008	povodně HP materiální asistence
Moldávie	8 - 2008	povodně HP materiální asistence
Ukrajina	8 - 2008	povodně HP materiální asistence
Gruzie	8 - 2008	HP materiální asistence vál. konflikt

2009 – nasazení expertů v koordinačních štábech v rámci Mechanismu civilní ochrany EU (Moldávie, Tádžikistán, Namibie).

Vyhledávací a záchranný odřad (USAR odřad – z anglického Urban Search and Rescue) - základní a redukovaná struktura -

